

Vänsterpartiets mål och budget 2022-2023

Välfärden först!

Bryt den destruktiva
nedskärningspolitiken

För ett jämlikt, hållbart och solidariskt Haninge

Av var och en efter förmåga
Åt var och en efter behov

Härmed överlämnar Vänsterpartiet Haninge sitt förslag till mål och budget för 2022-2023 till Haninge kommuns kommunfullmäktige.

Haninge 2021-05-28

A handwritten signature in blue ink, which appears to read 'Åsa Bååth'. The signature is written in a cursive, flowing style.

Åsa Bååth
Gruppledare

Förslag till beslut

Vänsterpartiet föreslår att kommunfullmäktige beslutar:

1. Utdebiteringen för 2022 för Haninge kommun fastställs till 19:68, d v s oförändrad
2. Bifogat förslag till Mål och budget 2022- 2023 fastställs.
3. Haninge kommun ingår, såsom för egen skuld en borgensram om 6 000 mnkr, jämte därpå löpande ränta och kostnader för Tornberget Fastighetsförvaltnings AB:s låneförpliktelser.
4. Att kommunen inrättar en social investeringsfond i enlighet med Vänsterpartiets budgetmotion.

Åsa Bååth
Gruppledare

Sammanfattning av Vänsterpartiets budget	10
2. Den styrande alliansens budget	11
3. Det heliga överskottsmålet	12
4. Regler för ekonomi	13
Ekonomi- och verksamhetsstyrning	13
Vänsterpartiet vill avveckla New Public Management.	13
Intern kontroll	13
Konkurrensutsättning genom upphandling eller kundval	13
Upphandling	14
Interna resultatenheter	14
Lokalfrågor	15
Roller och ansvar	15
Lokalresursplanering och nyanskaffning av lokaler	16
Investeringsprocessen	16
Avställning av lokaler	17
Inhyrning av lokal	17
Anpassning i lokaler som ägs av Tornberget	17
Reinvesteringar i byggnader	17
Delegationsordning och attestreglemente	18
Förvaltningsledningens rapporteringskyldighet	18
Uppföljning och återrapportering	19
6. Haninge kommuns miljö- och klimatarbete - specifika uppdrag	21
Miljö- och klimatuppdrag till kommunstyrelsen	21
Politiskt forum för klimat- och miljöarbetet	21
Koldioxidbudget för Haninge	21
Skapa ett kommunalägt energibolag	22
Energieffektivisering och energiproduktion	22
Minska utsläppen från resor och transporter	23
Stoppa motorvägen Tvärförbindelse Södertörn	24
Skydda värdefull skog och natur	25
Billiga och klimatsmarta hyresrätter	25
Miljö- och klimatuppdrag till stadsbyggnadsnämnden	26
Gröna städer och klimatsmart stadsplanering	26
Underlätta för cykling	26
Värna den biologiska mångfalden	27
Minska p-talen	28

7. Social hållbarhet	30
8. Social investeringsfond	32
80 miljoner kronor till förebyggande välfärd!	32
Organisation och ledning	34
Beredning av beslut	34
Anknytning till forskning	35
Överskottet används till framtida investeringar	35
9. Program för verklig trygghet	36
Vänsterpartiets vision om ett jämlikt samhälle och synen på kriminalitet	36
Trygghet och brottslighet	37
Tre faser inom arbetet mot brott	37
Insatser som vi vill ha i kommunen	38
Förebyggande arbete – korta och långsiktiga åtgärder	38
Försvårande och förhindrande arbete – akuta åtgärder	39
Efter det rehabiliterande arbetet – korta och långsiktiga åtgärder	40
10. Nämndvisa ramar och uppdrag	41
10.1 Kommunstyrelsen	41
Inrätta en social investeringsfond	42
Syftet med fonden är att	42
Organisation och ledning	43
Beredning av beslut	43
Anknytning till forskning	44
Inför en jämställdhetsmiljön	44
Politiskt forum för klimat- och miljöarbetet	44
Skapa ett kommunalägt energibolag	45
Energieffektivisering och energiproduktion	45
Mer fart i miljö- och klimatarbetet	46
Mobility management	46
Koldioxidbudget för Haninge	47
Billiga och klimatsmarta hyresrätter	48
Minska sjukfrånvaron	48
Demokratisera kommunens verksamhet	49
Haninge kommun som attraktiv arbetsgivare	49
Socialt bokslut	50
10.2 Socialnämnden	52
Satsa på förebyggande insatser	52
Värna föreningarna och ideella krafter	52
Återstarta familjecentralerna i Jordbro och Brandbergen	54
Minska kostnaderna för externa placeringar	54
Undersök hur pandemin har drabbat våld i nära relationer och hedersrelaterat våld och förtryck	55
10.3 Äldrenämnden	57

Vänsterpartiets politik för äldreomsorgen	57
Äldreomsorgens återuppbyggnad efter Coronan	59
- Trygga fasta anställningar på heltid	61
- Ökad personaltäthet	61
- Schemaläggning	62
- Stärk den medicinska kompetensen	63
- Beredningsplaner inom äldreomsorgen för utbrott av virus och pandemier	65
Utvecklande fritid och sociala aktiviteter	66
Framtidens boende	67
Flera boenden som seniorer har råd med	68
Boende efter behov	70
Mer tid för personal inom hemtjänst	70
Bättre hantering för parkering inom hemtjänst, stöd- och nattpatrull	71
Anhörigstöd	71
Somatisk dagverksamhet	71
Återuppbyggnad av en nedmonterad verksamhet inom vård- och omsorgsboenden	72
Palliativ vård	72
Demensvård	72
Dagverksamhet ska erbjudas	73
Personalens arbetsmiljö och kunnande	73
Påbörja arbetstidsförkortning	74
Verksamhet som drivs i egen regi	74
10.4 Näringslivs- och arbetsmarknadsnämnden	76
Ferieplatser och ungdomsjobb	76
10.5 Stadsbyggnadsnämnden	78
Stärk möjligheten till rekreation	79
10.6 Idrotts- och fritidsnämnden	80
Simundervisning	81
Fritidsgård i Norra delen av Haninge	81
Fältassistenter	81
10.7 Kultur- och demokratinämnden	82
Föreningslokaler	83
Kulturskolan	84
ABF och kulturparken	84
10.8 Grund- och förskolenämnden	85
Vänsterpartiet är kritisk mot systemet med elevpeng	88
Vänsterpartiets skolpolitik	88
En demokratisk och trygg skola	88
Satsa mer på stödfunktioner och elevhälsan	89
Alla elever ska klara skolan	91
Likabehandling	92
Elevdemokrati	94
Rätt till frukost	95

Våld i skolan	96
Vänsterpartiets prioriterade uppdrag för Grund- och förskolenämnden	97
Rätt till heltid i förskolan	97
Mindre barngrupper	98
NPF – säkra skolor	98
Inför en Barnombudsman	99
Barn i rörelse	99
Bra skolmat	100
Behåll Nattugglan - den enda kommunala barnomsorgsverksamheten på obekvämt arbetstid	100
10.9 Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden	102
Gymnasiet	103
Minska avhoppet från gymnasiet	105
Återinför teoretiska gymnasiekurserna på Centrumvux	105
Kurslitteratur på Komvux	106
SFH utbildning	106
11. Investeringsbudget för 2022 och plan för 2023-2025	110
12. Ekonomisk plan 2022-2024	111
12.1 Resultatprognos	111
12.2 Balansprognos	112
12.3 Finansieringsanalys	113

1. Sammanfattning av Vänsterpartiets budget

Utgiftspost i tkr	Styrande alliansen	Vänsterpartiet
KF-reserven	15 000	22 000
Kommunstyrelsen	277 400	278 000
Valnämnden	4 500	4 500
Revisionen	1 600	1 600
Näringslivs- och arbetsmarknadsnämnden	20 000	400
Äldrenämnden	862 000	880 000
Socialnämnden	1 070 000	1 100 000
Stadsbyggnadsnämnden	185 000	185 000
Grund- och förskolenämnden	2 225 000	2 300 000
Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden	516 000	520 000
Idrotts- och fritidsnämnden	161 000	170 000
Kultur- och demokratinämnden	87 000	95 000
Finansförvaltning	116 500	116 500
Totalt	5 541 100	5 658 000
Skatteintäkter och generella statsbidrag	5 693 200	5 693 200
Finansnetto	14 000	14 000
Resultat	166 100	34 200
Överskottsmål	2,92%	0,60%

2. Den styrande alliansens budget

På ytan kan det tyckas vara liten skillnad mellan den styrande alliansens budget i förhållande till vänsterpartiet. Men en viktig skillnad är att av de satsningar den styrande alliansen gör är 107,4 miljoner kronor "ej ramhöjande" - det vill säga engångssatsningar. 2022 är, som vi alla vet, valår och är det valår då gäller det ju att få saker att se ut som de är bra och fungerande, så man blir omvald. Dessa medel kommer vara borta 2023 och allt kommer vara som vanligt igen; verksamheterna kommer gå på knäna.

I Vänsterpartiets budget ligger dessa medel kvar för verksamhet att planera långsiktigt. Så i realiteten är värdet i Vänsterpartiets budget 116,9 miljoner kronor (skillnaden mellan Vänsterpartiets och den styrande alliansens utläggning till nämnderna) + 107,4 (som Vänsterpartiet inte kommer att ta bort 2023) = 224,3 miljoner kronor som vi ger verksamheterna att kunna planera långsiktigt kring.

3. Det heliga överskottsmålet

“Hur stor ska vinsten vara då? Svar: inte så värst. 2 procent. Självklart står inte det här någonstans i lagstiftningen. Men den nivån har vuxit fram som en etablerad sanning: god ekonomisk hushållning innebär överskott över tid motsvarande 2 procent av skatteintäkterna och statsbidrag. Det hela bygger på en tumregel som SKL först lätt motvilligt nämnde som en sorts genomsnittlig nivå och som sedan vuxit till en allmänt använd tumregel. Ingen protesterar särskilt mot den heller, och många kommuner och landsting siktar ungefär dit.”

(Politikernas ekonomibok 2018, sid 20-21, som SKL delar ut till samtliga ordinarie fullmäktigeledamöter i kommuner, landsting och regioner)

Det heliga överskottsmålet, den kommunala ekonomins järnlag, är alltså inget mer än en tumregel som blivit praxis för att inte så många protesterat i någon särskild utsträckning.

Man säger också i samma bok: “2 procent är det snabba och enkla svaret. Lite för enkla, såklart.”

Det är klart att det är skillnad på en expansiv kommun kontra en som stagnerar. Det är skillnad hur väl en kommun ligger i fas med sina investeringar kontra en som har stora uppdämda behov. Det är skillnad på kommuner med stora inkomster från sina kommunala bolag kontra en kommun som bara har skatteintäkter. Trots alla försök att etablera en järnlag som gäller överordnat det politiska systemet, så kokar allt ändå ned till politiska bedömningar och politiska prioriteringar.

Att hantera ekonomi är politik i sin mest koncentrerade form. Så länge Haninge är i den expansiva fas vi är i nu, så finns inget skäl att fixera sig kring dogmen om 2%.

4. Regler för ekonomi

Ekonomi- och verksamhetsstyrning

Den interna kontrollen syftar till att mål och beslut som fattats av fullmäktige kring verksamhetens ändamålsenlighet och styrning säkerställs. Rapporter och information om ekonomi och verksamhet ska vara tillförlitlig. Verksamheterna ska vara kostnadseffektiva. Tillämpliga lagar, föreskrifter och policys ska följas. Intern kontroll kan sägas vara en kontroll att kontroller görs och att rutiner finns och följs. Intern kontroll är ett verktyg både för att kunna styra och för kontroll och tillsyn.

Fullmäktige har fastställt ett reglemente för intern kontroll (2013).

Kommundirektören har utfärdat anvisningar till reglementet (2015). Mot dessa finns inget särskilt att invända emot. Däremot vill Vänsterpartiet ha en annan utgångspunkt för ekonomi- och verksamhetsstyrningen.

Vänsterpartiet vill avveckla New Public Management.

Idag består i allt väsentligt internkontrollen av stickprov gentemot viss data. Om en verksamhet är effektiv och fungerar som ska kan undersökas på så många fler sätt. Genom arbetsplatsdemokrati och brukardemokrati går det för revisorer och andra som har till uppgift att kontrollera verksamheterna att få fram väldigt värdefull information om både effektivitet och funktionalitet.

Intern kontroll

Den interna kontrollen syftar till att mål och beslut som fattats av fullmäktige kring verksamhetens ändamålsenlighet och styrning säkerställs. Rapporter och information om ekonomi och verksamhet ska vara tillförlitlig. Verksamheterna ska vara kostnadseffektiva. Tillämpliga lagar, föreskrifter och policys ska följas.

Visselblåsarfunktion ska finnas i varje förvaltning.

Konkurrensutsättning genom upphandling eller kundval

Vänsterpartiet anser att konkurrensutsättning av kommunal verksamhet är ett helt verkningslöst verktyg för att uppnå effektivitet. Verksamheternas bedrivs effektivt och ändamålsenligt i samspel mellan politiken, kommunpersonalens profession och brukarnas/målgruppens aktiva deltagande.

Vänsterpartiet anser att kommunen inte ska bygga ut den privata verksamheten inom LOV. Samtliga verksamheter bör återkommunaliseras.

Upphandling

De varor och tjänster som kommunen inte själv kan producera ska upphandlas.

Södertörns upphandlingsnämnd har genom verksamheten Upphandling Södertörn det övergripande ansvaret för genomförandet av upphandlingar samt att detta sker i enlighet med gällande lagar och antagna styrdokument.

Södertörns upphandlingsnämnd ska tillämpa Vita Jobb-modellen, så som den görs i Malmö.

Nämnderna ska särskilt beakta de skolor med många socioekonomiskt svaga elever, och/eller där specialpedagogiska insatser är särskilt stora.

Interna resultatenheter

Enligt kommunallagen har nämnderna det yttersta ansvaret för den interna kontrollen inom respektive verksamhetsområde. Därför ska varje nämnd se till att det finns tydliga ansvars- och befogenhetsfördelningar i verksamheten. Respektive nämnd beslutar om resultatenheter ska inrättas samt hur resultat för enskilda resultatenheter ska hanteras mellan åren. En resultatenhet är organisatoriskt samt budget- och verksamhetsmässigt avgränsad från andra enheter. Chef för resultatenhet ansvarar för enhetens samlade resultat för verksamhet, kvalitet och ekonomi. Resultatenheter är inte fria att köpa vissa kommungemensamma tjänster var de vill, utan måste beakta koncernnyttan i interna kommungemensamma tjänster (se nedan). Resultatenheter har däremot möjlighet att påverka omfattning och kvalitet på de tjänster de köper inom ramen för interna överenskommelser för service och stöd. De gemensamma tjänster som ska handlas internt inom kommunen är:

- IT-utveckling, drift och förvaltning
- Ekonomiadministration inklusive påminnelser av obetalda fakturor, krav och

inkassohantering

- Upphandling
- Personaladministration inklusive lönehantering
- Information och kommunikation
- Telefonväxel, reception och post
- Vaktmästeri och fordonshantering
- Tryckeri (om inte ramavtal finns)
- Verksamhetslokaler

Interna överenskommelser mellan kommunstyrelseförvaltningen och övriga förvaltningar tecknas och följs upp. Avtalen definierar bland annat de interna tjänsternas omfattning och kvalitet samt internpriset.

Vänsterpartiet Haninge vill att Kommunstyrelsen får i uppdrag att se över antalet resultatenheter för att reducera dem till ett minimum. Vänsterpartiet Haninge vill även att Kommunstyrelsen får i uppdrag att reducera interndebiteringarna till ett minimum och mer övergå till schablonbelopp som belastar resultatenheten.

Lokalfrågor

Roller och ansvar

Kommunstyrelsen har det övergripande ansvaret för lokalförsörjningsfrågor. Varje nämnd och förvaltning samt Tornberget har ett ansvar för att ständigt hålla frågan om ett effektivt lokalutnyttjande aktuell. I detta ansvar ingår att vid behovs- och verksamhetsförändringar noga särskilt tillvarata varje möjlighet till att minska lokalkostnaderna och ytterligare effektivisera samt om möjligt samutnyttja lokalutnyttjandet.

Idag ägs och förvaltas större delen av kommunens verksamhetslokaler av kommunens fastighetsbolag, Tornberget. Tornbergets huvuduppgift är att tillgodose kommunens behov av verksamhetslokaler och svara för byggprocessen efter beställning från kommunen.

Kommunstyrelseförvaltningen ansvarar på kommunstyrelsens uppdrag för samordningen av kommunens lokalbehov. Kommunala lokaler som inte används tillförs kommunens gemensamma lokalbank. Lokalbanken finansieras genom ett påslag på maximalt två procent som läggs på hyran för samtliga lokaler.

Lokalresursplanering och nyanskaffning av lokaler

I planeringen av nya lokaler krävs en effektiv lokalplaneringsprocess. Det är särskilt viktigt att de ekonomiska konsekvenserna av utbyggnaderna tidigt kan belysas och att processen stödjer frågor om delaktighet, styrning och kvalitet i beslutsunderlagen.

Utgångspunkt för en effektiv lokalplaneringsprocess är lokalresursplanen, vilken tas fram varje år i samband med budgeten och som innehåller varje enskild förvaltnings behov av lokaler för såväl pågående som kommande planerad verksamhet. Tornberget ska vara behjälplig att ta fram kostnadskalkyler för investeringarna. Respektive nämnd tar upp lokalbehovet i sin kommande investerings- och driftbudget. I underlaget till nämnden ska också ingå en redovisning av verksamhetens förändrade kostnader i övrigt. Det är viktigt att ha en mycket god framförhållning för att denna process ska fungera. För att tydliggöra beslutsordning, roller och ansvar kring anskaffningen av nya lokaler har kommunstyrelseförvaltningen tagit fram en modell för investeringsprocessen i kommunen. Rutinen för att följa investeringsprocessen ska tas fram.

Investeringsprocessen

I modellen för investeringsprocessen har arbetet med investeringsprojekt delats in i fem skeden (lokalresursplanskede, programskede, förprojekteringskede, projekteringskede och byggskede). Lokalresursplanskedet består av det arbete som lokalförsörjningsenheten och förvaltningarna löpande gör för att kartlägga framtida lokalbehov. Övriga fyra skeden initieras av politiska beslut vilka normalt ska fattas i samband med den årliga budgetprocessen. Lokalförsörjningsenheten har ett övergripande ansvar för programskedet och Tornberget har ett övergripande ansvar för processen från och med förprojekteringskedet fram till och med färdigställandet. Att hyra lokaler från annan part ska i det längsta undvikas.

Avställning av lokaler

Nämnderna har rätt att ställa av lokal eller del av lokal, där hyresgästen slipper fortsatt kostnadsansvar, vid varje kvartalsskifte med minst tre månaders framförhållning. Vid avställning av del av lokal ska denna utgöra en avskild eller enkelt avskiljbar del av lokalen som är möjlig att upplåta till annan hyresgäst. Bedömningen avgörs från fall till fall av kommunstyrelseförvaltningen i samråd med respektive förvaltning. Fattas beslut om avställning av lokal för längre tid ska Tornberget ha rätt att hyra ut den till annan part i syfte att reducera kommunens kostnad för tomma lokaler.

Inhyrning av lokal

Förslag till inhyrning av ny lokal anmäls alltid till kommunstyrelseförvaltningen, enheten för lokalförsörjning på ekonomiavdelningen, som ansvarar för förhandlingen med hyresvärden. I kommunstyrelsens delegationsordning finns det reglerat vem som får besluta om inhyrning av lokaler.

Anpassning i lokaler som ägs av Tornberget

Vid större anpassningar ska samma hantering gälla som för beställning av ny lokal (se ovan). Huvudprincipen är även här att beställande förvaltning och nämnd har den framförhållningen att beslut om nya lokaler tas i samband med den årliga budgetprocessen. Vid mindre anpassningar som kan behöva göras löpande gäller att om bedömd kostnad överstiger 3 basbelopp ska detta redovisas som en investering som höjer hyran. Kapitalkostnaden och eventuella förändrade driftkostnader belastar sedan beställande nämnd från tidpunkten för färdigställande. För anpassningar under 3 basbelopp ska normalt kostnaden redovisas hos beställaren på driftbudgeten. Beställning till Tornberget under 3 basbelopp görs av berörd förvaltning medan beställningarna som överskrider 3 basbelopp ska godkännas av lokalförsörjningschef på kommunstyrelseförvaltningen.

Reinvesteringar i byggnader

Investeringar i fastigheter som ägs av Tornberget och som är nödvändiga ur ett fastighetstekniskt perspektiv eller där rationaliseringar i byggteknik kan uppnås initieras av Tornberget. Innan insats påbörjas ska samråd ha skett med berörd förvaltning. Kapitalkostnaden för reinvesteringen belastar hyresgästen när

ombyggnaden är färdigställd. Större reinvesteringsprojekt som Tornberget initierar ska tas upp i den årliga budgetprocessen.

Delegationsordning och attestreglemente

För en fungerande intern kontroll och styrning är det viktigt att det finns fungerande och kompletta delegationsordningar för varje nämnd. Ansvar för kommunens verksamheter ligger på nämnd/styrelse. Genom att delegera ansvaret ut i tjänstemannaorganisationen, utförs arbetsuppgifterna på rätt nivå och på rätt sätt av dem som arbetar i verksamheten. Varje nämnd måste se över och uppdatera sin delegationsordning årligen.

I kommunens attestreglemente och dess tillämpningar anges vilka som får beslutsattestera, vad attest innebär och vilka beloppsgränser som finns för beslutsattestanter. Den som själv har konsumerat, använt, tagit en vara eller tjänst i bruk får inte beslutsattestera fakturan. Beslutsattestant ska ha kompetens för uppgiften samt ha ansvar för den budget som ska debiteras.

Varje år upprättar respektive nämnd en aktuell attestförteckning, där det framgår vilka som har beslutsattest enligt attestreglementet samt vem som ersätter ordinarie attestant vid dennes frånvaro. Attestförteckningen ska vara anpassad till nämndens organisation och modell för ekonomisk styrning.

Attestreglemente och dess tillämpning finns på kommunens webbsida bland styrdokument.

Förvaltningsledningens rapporteringsskyldighet

Förvaltningschefen ansvarar inför sin nämnd att budgeten hålls och är skyldig att skyndsamt rapportera ekonomisk obalans inom förvaltningens verksamheter till nämnden. Om prognosen för året visar på underskott ska åtgärdsförslag med besparingar eller omprioriteringar omedelbart tas fram och redovisas för nämnden som fattar beslut om åtgärder. Det ska tydligt framgå vilka åtgärder som kommer att vidtas, vilken kostnadsbesparing eller intäktsökning som kommer att genereras samt

när den ekonomiska effekten kommer att få genomslag i utfallet. Information om obalans samt åtgärdsplan ska skickas till kommunstyrelsen för kännedom.

För resultatenheter, avdelningar eller motsvarande inom nämndens ansvarsområde där budget överskrids ska ansvarig förvaltningsledning vidta motsvarande åtgärder som krävs för att återställa en budget i balans.

Uppföljning och återrapportering

Uppföljning och åtgärder är en viktig del i styrningen och en förutsättning för decentralisering av ansvar och befogenheter. Eftersom målet med den kommunala verksamheten är att tillhandahålla tjänster av god kvalitet och använda befintliga resurser effektivt måste styrningen ha en helhetssyn på ekonomi, prestationer och kvalitet.

Kommunstyrelsen fattar beslut om när nämnderna ska lämna sina verksamhetsuppföljningar till kommunstyrelseförvaltningen. Respektive förvaltning ska följa kommunstyrelsens tidplan och anvisningar. Fullmäktiges mål och budget följs upp löpande under ett verksamhetsår:

Månadsbokslut görs alla månader utom januari och juli. Dessa uppföljningar har störst fokus på ekonomisk uppföljning, prognos samt risk och känslighetsanalys, men bör även omfatta viss analys av de ekonomiska förutsättningarna i förhållande till verksamheterna. Nämnderna följer upp och rapporterar fullmäktiges mål och uppdrag tre gånger per år, delårsuppföljning 1 per april, delårsuppföljning 2 per augusti och i nämndens årsredovisning. Utökat månadsbokslut för kommunen upprättas per 30 april. Denna uppföljning har störst fokus på ekonomisk uppföljning, prognos samt risk och känslighetsanalys, men bör även omfatta viss analys av de ekonomiska förutsättningarna i förhållande till verksamheterna.

Utökningen jämfört med ett vanligt månadsbokslut består i sammanfattning av nämndernas och kommunstyrelsens utfall och prognos för investeringar samt avstämd balans- och resultaträkning för kommunen (ej sammanställd redovisning för hela koncernen, ej kassaflödesanalys och noter).

Kommunens lagstadgade delårsrapport görs en gång årligen (per den 31 augusti). Fullmäktiges mål och budget följs upp och analyseras, vilket innebär att uppföljningen omfattar både ekonomiska och verksamhetsmässiga resultat. Prognoser samt risk- och känslighetsanalyser avseende ekonomiskt resultat och uppfyllelse av fullmäktiges mål görs. Delårsrapporten per augusti ska uppfylla kraven i lagen om kommunal redovisning för Delårsrapporter.

Årsredovisningen omfattar uppföljning och analys av ekonomi och verksamhet för verksamhetsåret. Krav om kommunernas upprättande av årsredovisning finns i lagen om kommunal redovisning och i kommunallagen. Det ekonomiska resultatet sammanställs och analyseras, jämförelser görs med föregående års budget och utfall, eller målvärde om det gäller en indikator. Bedömningar görs om fullmäktiges mål har uppfyllts eller inte. Utöver ovanstående kan fullmäktige eller kommunstyrelse ge nämnder i uppdrag att göra särskilda uppföljningar och utvärderingar som ska rapporteras.

6. Haninge kommuns miljö- och klimatarbete - specifika uppdrag

Miljö- och klimatuppdrag till kommunstyrelsen

Politiskt forum för klimat- och miljöarbetet

Tidigare fanns det en miljönämnd i Haninge. Sedan den stängdes har klimat- och miljöarbetet blivit hängande i luften. Hållbarhetsberedningen startades upp förra mandatperioden med syftet att bl.a. ta fram ett klimat- och miljöpolitiskt program. När uppdraget blivit klart så lades beredningen ner.

Det finns för närvarande inget politiskt forum med fokus på klimat- och miljöarbetet i kommunen. Det är i kommunstyrelsen det hanteras och det hamnar konsekvent vid sidan av.

Vi vill skapa ett beständigt politiskt forum för att behandla frågor rörande klimat- och miljöarbetet och vara remiss när det är aktuellt. Vi tror att bästa lösningen är att inrätta en miljönämnd som ser till att det klimat- och miljöpolitiska programmet implementeras, att målen nås och som hanterar andra klimat- och miljörelaterade frågor.

Koldioxidbudget för Haninge

Sverige har tillsammans med de flesta av världens länder beslutat att agera för att den genomsnittliga temperaturökning absolut inte ska gå över 2 grader men med siktet på att inte gå över 1,5 grader. En viktig del i avtalet är att alla undertecknande länder minskar utsläppen i en rättvis takt. För att kunna uppnå målen i Parisavtalet behövs kraftfulla åtgärder för att minska våra utsläpp av växthusgaser. Det är också viktigt att ha en plan med tydliga och effektiva mål längs vägen så att vi vet att vi håller oss inom tidsplanen.

För att vi ska klara Parisavtalet kan bara en begränsad mängd koldioxid släppas ut i atmosfären. Ett bra verktyg för att säkerställa att Haninge gör vad vi kan för att nå

klimatmålen och att Haninge inte släpper ut mer än vad det finns utrymme för är att ta fram en koldioxidbudget.

Järfälla kommun var först med att ta fram en koldioxidbudget och arbetar med åtgärder inom transport och nybyggnation för att minska koldioxidutsläppen med 10-15 % årligen. Arbetet att ta fram koldioxidbudgeten gjordes i samarbete med Centrum för miljö- och utvecklingsstudier (Cemus) vid Uppsala universitet tillsammans med miljökonsultbolaget Ramböll.

Därför bör Haninge kommun delta i samverksansprojektet med Uppsala universitet för att ta fram en lokal koldioxidbudget för Haninge. Haninge bör också delta i närliggande relevanta projekt som Vinnovaprojektet “Digital plattform för beräkning av koldioxidbudget och simulering av samskapande av klimatåtgärdspaket”.

Skapa ett kommunalägt energibolag

Det finns goda förutsättningar för exempelvis havsbaserad vindkraft i Haninge. Priset på solceller har gått ner drastiskt och det finns gott om tak och mark att installera solceller på.

Bolaget kan ägas och drivas i samarbete med andra grannkommuner. Intresset för det bör undersökas men vi bör gå fram med initiativet även om inga andra kommuner är intresserade.

Vänsterpartiet lade en motion om att bygga en solpark. Ett av skälet som angavs till varför motionen avslogs var att det inte fanns något energibolag som kunde hantera den. Med ett energibolag så löser vi den problematiken.

Elpriserna på kommunalägda energibolag är också generellt lägre än snittet.

Energieffektivisering och energiproduktion

När det klimat- och miljöpolitiska programmet antogs så tillkom nya mål gällande energianvändningen:

- År 2020 har energianvändningen i kommunala lokaler och bostäder effektiviserats med 20 procent jämfört med 2009
- År 2030 har energianvändningen i kommunala lokaler och bostäder effektiviserats med 20 procent jämfört med år 2020.

Vi vill att målen ska uppnås så snart som möjligt! Det är bara bra om vi kan nå målen tidigare än bestämt. Dels för att klimatet kräver snabba och stora investeringar men också för att investeringar i energieffektivisering betalar sig.

Vi vill att Tornberget och Haninge Bostäder ökar takten och använder sig av statliga investeringsstöd och gröna lån från Kommuninvest för att finansiera så stor del som möjligt av satsningarna.

Minska utsläppen från resor och transporter

I Haninge så utgör resor och transporter runt $\frac{1}{3}$ av utsläppen av växthusgaser i kommunen. Vägtransporter orsakar också buller och försämrade luftkvalitet. Privatbilism är ett ineffektivt nyttjande av vägar och mark. Genom att cykla och gå mer (men även att nyttja kollektivtrafiken mer) så minskar vi våra utsläpp av växthusgaser. Dessutom så rör vi på oss mer vilket är bra för folkhälsan. Det finns alltså många anledningar för att ändra på vårt resande.

Därför har vi i kommunens klimat- och miljöpolitiska program fastställt mål och delmål under fokusområdet "Fossilfria resor och transporter". Ett av delmålen är:

“År 2025 har andelen resor med kollektivtrafik, cykel och gång ökat till 55 procent av färdmedelsfördelningen.

Indikator: Färdmedelsfördelning i Haninge enligt resvaneundersökningen (RVU) Stockholm.”

I Resvaneundersökningen 2015 går att läsa att sammantaget stod färdmedelsfördelning (genomsnitt för veckan) för boende i Haninge gällande kollektivtrafik, cykel och gång för 42% år 2015. I den uppföljande Resvaneundersökningen 2019 blev resultatet 39%. Det går alltså åt helt fel håll.

Något som lyfts upp i Resvaneundersökningen 2019 är att det är stora skillnader i färdmedelsfördelning beroende på tid och sammanhang i Stockholms län. Kollektivtrafik är det klart dominerande färdmedlet vid resor till skola och utbildning. Men i Haninge så görs 71% av fritidsresorna av boende med bil. Det kan handla om inköpsresor, resor till nöje, fritid, släkt eller vänner samt serviceresor och skjutsresor.

Vi behöver därför insatser för att få minska bilresorna på fritiden.

Stoppa motorvägen Tvärförbindelse Södertörn

Vi vill också att den planerade motorvägen Tvärförbindelse Södertörn ska stoppas. Projektet är en katastrof för klimatet som inte kommer att lösa de utmaningar som Södertörn har. Vi måste motverka massbilismen och göra det lättare och enklare att ta pendeln, bussen, cykeln eller gå. Vi måste kraftigt minska bilåkandet och använda oss av många olika verktyg för att lyckas med det. Det är låginkomsttagare och de som är mest utsatta som kommer att påverkas mest negativt av klimatförändringarna. Av den anledningen är det viktigt att infrastrukturprojekt går i linje med klimatmålen så att klimatförändringarnas omfattning och påverkan begränsas.

Ur ett jämlikhets- och jämställdhetsperspektiv så borde Trafikverket satsa på infrastruktur för kollektivtrafik, cykel- och gångtrafik då kvinnor och låginkomsttagare nyttjar det i större utsträckning.

Buller och luftföroreningar tenderar också att slå ojämnt. Så var det med Förbifart Stockholm och så ser det ut att bli även här. I Masmo och Fittja kommer befolkningen att påverkas.

Dagens ETC skriver att projektet har måttliga till stora negativa konsekvenser för människors hälsa. De lyfter att av alla luftföroreningar i stadsluft har partiklarna starkast koppling till negativa hälsoeffekter. Långtidsexponering för låga halter orsakar hjärt- och kärlsjukdomar och lungcancer. Partiklar har särskilt stora negativa effekter på barns hälsa. De orsakar bland annat astma och försämrad lungutveckling

hos barn. Dessa sjukdomar är redan vanligare i de områden som kommer att drabbas hårdast av utsläpp från den nya tvärförbindelsen än i rikare områden.

Skydda värdefull skog och natur

Skydd av mark med höga naturvärden är viktigt. Hösten 2017 så antog kommunfullmäktige det klimat- och miljöpolitiska programmet. Vänsterpartiet var väldigt aktiva i Hållbarhetsberedningen som tog fram programmet och såg till att målen fortsatte hållas höga trots att det fanns partier som ville sänka ambitionerna, specifikt kring skydd av värdefull natur.

Vi har en åtgärdsplan inom kommunen och den ska följas. Vi vill så snart som möjligt skydda Högstaskogen och Nordankärrsberget som naturreservat. Vi vill också utreda möjligheten att skydda Norrbyskogen som naturreservat eller biotopskyddsområde. De gröna kilarna och gröna samband ska värnas i stadsplaneringen.

Vi skjuter till extra resurser (utöver de kompensationer som kommunstyrelsen får för pris- och löneökningar) just för att kunna växla upp klimat- och miljöarbetet.

Billiga och klimatsmarta hyresrätter

Nästan 40 procent av all energi som används i Sverige går till byggnader¹. Det motsvarar ungefär lika mycket energi i form av elektricitet, fjärrvärme och bränslen som hela industrisektorn. Därför är det viktigt med klimatsmarta bostäder och lokaler.

Vänsterpartiet fick i förra mandatperioden i förhandlingar igenom att kommunstyrelsen ska verka för att det ska byggas minst 200 billiga och klimatsmarta hyresrätter och att Haninge Bostäder ska vara en aktiv part i det arbetet². Det arbetet måste fortsätta och växlas upp.

Haninge Bostäder måste bygga många fler billiga hyresrätter. Vi ligger långt under snittet i länet gällande allmännyttiga bostäder per 1000 invånare³.

¹ [WWF. Tema - Bostaden](#), hämtad 2021-05-08

² [Mål och budget 2018-2019](#), antagen i kommunfullmäktige 2017-06-12

³ [Haninge kommun, Bostadsmarknaden i Haninge](#)

Bostadsbristen är akut! Det är inte dyra bostadsrätter som behövs. Det är billiga hyresrätter som folk kan ha råd med som behövs. Vänsterpartiet fick i förra mandatperioden igenom att Haninge Bostäder sänkte sina inkomstkrav för att man ska kunna få ett kontrakt⁴.

Miljö- och klimatuppdrag till kommunstyrelsen:

- Ta fram en gångplan
- Ta fram förslag på hur kommunen kan underlätta för kommuninvånarna att minska bilresor på fritiden
- Öka takten i att skydda mer värdefull skog och natur
- Utred inrättandet av en miljönämnd
- Uppdra till Tornberget att sätta upp solceller på nya och befintliga byggnader som kommunen äger
- Uppdra till Tornberget att öka takten med energieffektivisering
- Uppdra till Tornberget att bygga i trä

Miljö- och klimatuppdrag till stadsbyggnadsnämnden

Gröna städer och klimatsmart stadsplanering

Klimathänsyn ska finnas med redan i stadsplaneringen, både i större och mindre skala. Vänsterpartiet vill se klimatsmarta stadsdelar där man rustar hus att vara mer klimatsmarta, väljer grön el, gör gatorna bilfria och startar odlingar till området och liknande. Det gör våra städer mer hållbara och skapar förutsättningar för var och en att tillsammans kunna bidra till omställningen.

Underlätta för cykling

Mer än var tredje Haningebo kan cykla till jobbet på en kvart och hälften skulle kunna göra det på en halvtimme. Trots det tar bara 2 procent av Haninges befolkning

⁴ [Fastighetstidningen, Haninge bostäder sänker inkomstkraven](#), hämtad 2021-05-08

tar cykeln⁵. Det finns alltså en otrolig potential i att öka cyklingen för att minska bilåkandet.

Av den anledningen måste det göras stora investeringar i cykelvägnätet. Kommunens cykelplan måste implementeras omgående. Och cyklisters åsikter, erfarenheter och idéer måste tas tillvara. Därför vill vi införa ett cykelråd där tjänstepersoner från kommuner, cykelföreningar, miljöorganisationer och privatpersoner kan vara med i för att tillsammans ta fram förslag för utbyggd och förbättrad cykling.

Värna den biologiska mångfalden

Den biologiska mångfalden är grundläggande våra förutsättningar för överlevnad och välfärd. Det innebär att vi har ett landskap med många olika naturtyper, olika arter och en stor genetisk variation. Den biologiska mångfalden minskar dessvärre år efter år. Både växter och djur hotas.

Naturvårdsverket listar fyra huvudsakliga hot mot den biologiska mångfalden:

- Habitatdegradering eller -förstörelse, det vill säga att livsmiljön för djur, växter eller svampar försämras eller försvinner genom till exempel åtgärder i de areella näringarna (jord- och skogsbruk) eller ändrad markanvändning. Det kan också handla om att livsmiljöerna delas upp – fragmenteras – i för små delar genom till exempel utbyggnad av vägar.
- Föroreningar, som direkt kan påverka förekomsten av djur, växter eller svampar, eller försämra deras fortplantningsförmåga. Effekterna av kvicksilver, PCB och DDT på till exempel rovfåglar är ett exempel på detta, och samtidigt ett exempel på ett miljöproblem som har minskat i Sverige tack vare bra miljöarbete.
- Överutnyttjande/ohållbar jakt eller fiske, det vill säga att människan jagar eller fiskar mer än vad vilt- eller fiskstammen tillväxer. Exempelvis har både älg och rådjur varit närmast utrotade i Sverige tidigare på grund av hårt jakttryck.
- Invasiva främmande arter, det vill säga att arter som har introducerats av människan orsakar problem för den inhemska biologiska mångfalden genom

⁵ Mitt i Haninge, "Mer än var tredje Haningebo kan cykla till jobbet på en kvart", 2019-04-27

konkurrens om resurser, predation eller sjukdomar. Lupiner och mink är några exempel på invasiva främmande arter.

Naturskyddsföreningen lyfter just avverkning av skog som ett stort hot mot den biologiska mångfalden. Därför är det av stor vikt att vi skyddar skog, bevarar och stärker de gröna svaga sambanden och planerar för skog och natur i stadsplaneringen.

Vi behöver skydda pollinatörerna - bin och humlor. Gifter från besprutning, matbrist, ett förändrat landskap och klimatförändringar hotar våra bin och även andra pollinatörer. Samtidigt är vi helt beroende av bin och andra insekters livsviktiga arbete för att livnära oss.

Ungefär en tredjedel av den mat vi människor äter är pollinerad av dem. Om denna utveckling får fortsätta kommer den att få allvarliga konsekvenser för mänskligheten och den biologiska mångfalden. Bristen på vilda blommor är en av de största orsakerna till varför bin och andra pollinerande insekter minskar.

Det finns många enkla insatser som kan vända trenden och hjälpa våra pollinatörer. Det går t.ex. Att odla nektarrika växter, skydda eller odla värdväxter, bygga insekshotell och humlebon samt ha vatten i parker och trädgårdar för törstiga pollinatörer. Delar av gräsmattor på kommunal mark skulle kunna bli ängar. Att dessutom upphandla ekologisk mat samt att välja bort kemiska bekämpningsmedel är naturligtvis andra viktiga insatser.

Minska p-talen

Vi ska inte bygga och planera samhället så att det uppmuntrar bilåkande. Vi måste motverka massbilismen och göra det lättare och enklare att ta pendeln, bussen, cykeln eller gå. Vi måste kraftigt minska bilåkandet och använda oss av många olika verktyg för att lyckas med det. Att justera parkeringstalen är ett sätt.

På Klimatkommunernas hemsida så kan man läsa följande om parkeringsnormen och flexibla parkeringstal:

“Är normen, som varit vanligt hittills, uppemot en parkeringsplats per lägenhet eller rentav mer, så stimuleras fortsatt bilägande. Är kommunen flexibel och låter byggherren etablera färre p-platser om det finns tillgång till andra mobilitetslösningar, stimuleras byggbolagens kreativitet. Plötsligt ligger det i deras intresse att se till att de boende har tillgång till bilpool, eldrivna lådcyklar eller nära till kollektivtrafiken.”

Här har vi ett enkelt sätt att bygga Haninge för att uppmuntra kollektivtrafik, cykel och gång. Det finns mycket inspiration att hämta från Örebro och från Boverkets vägledning.

Uppdrag till stadsbyggnadsnämnden:

- Öka takten i implementeringen av cykelplanen
- Inrätta ett cykelråd
- Minska parkeringstalen där resbehovet är lågt och/eller lätt kan göras utan bil
- Inför fler bilfria vägar i centrumen
- Ta fram en åtgärdsplan för att rädda bin och andra pollinatörer

7. Social hållbarhet

För Vänsterpartiet i Haninge betyder social hållbarhet att samhället möjliggör för att alla ska ha en vardag som fungerar och att välfärden är tillgänglig för alla. I ett socialt hållbart samhälle känner människor tillit till varandra och myndigheter.

Levnadsvillkoren ska vara rättvisa och jämlika för alla, från födseln till det sista andetaget.

Social hållbarhet och god folkhälsa skapas i de områden och på de arenor där människor bor, leker, arbetar och lever sina liv. Många av dessa, som skolan, bostadsområden, den omgivande miljön i form av parker och parklekar, arenor för idrott och motion, arbetsplatser och äldreboenden har kommunen ansvar för.

För att uppnå social hållbarhet måste skolan fungera för alla, från förskola till gymnasieexamen. Det är kommunens skyldighet att se till att det finns tillräckligt med resurser för att alla elever ska få det stöd de behöver för att kunna gå ut skolan med fullständiga betyg. Unga människor utan fullgjord skolgång löper en stor risk att hamna i arbetslöshet vilket leder till svårigheter att försörja sig själv. Konsekvenserna av en ofullständig utbildning riskerar att följa personen under resten av livet och leda till låg socioekonomisk status. Det är i sin tur kopplat till dålig hälsa och minskade möjligheter att vara en del av det gemensamma samhället.

Bostaden är grunden för ett tryggt liv och en mänsklig rättighet. En socialt hållbar stad måste kunna erbjuda billiga hyresrätter till dem som inte har förutsättningar för att köpa sitt boende. Ungdomar, studenter, pensionärer, låginkomsttagare och människor som önskar en mer flexibel boendeform måste ha tillgång till bra lägenheter som är lämpliga för sitt ändamål (boverket.se). Dessa bör blandas med

andra typer av boenden för att skapa mötesplatser mellan människor med olika bakgrund, ålder, kultur och livssituation. Det bidrar till tillit och trygghet i området.

Bostadsområden som upplevs som otrygga och faktiskt är osäkra skapar stress bland de boende. Områden som inte sköts om där gatlyktorna inte fungerar, sopor samlas på hög och trasig infrastruktur inte åtgärdas bidrar ytterligare till ohälsa och groende missnöje. Bostadsområdet är också en viktig arena för fysisk aktivitet i form av vardagsmotion och idrott vilket är grundläggande för människors hälsa. Därför är välskötta bostadsområden med tillgång till exempelvis parker med möjligheter till träning, promenadstråk och cykelbanor viktiga för att skapa socialt hållbara bostadsområden.

Den förväntade livslängden ökar i Sverige för alla grupper undantaget kvinnor med låg socioekonomisk status där den står stilla. Vänsterpartiet kan inte acceptera att en grupp hamnar efter. För att motverka detta måste åtgärder vidtas på alla stadier i en människas liv för att jämna ut orättvisor och se till att arbetsvillkoren är hälsosamma.

Gruppen äldre är väldigt bred och består liksom alla grupper av personer med olika behov. För att alla äldre boende i Haninge ska ha ha vardag som fungerar och tillgång till välfärden när de behöver den måste kommunen erbjuda lämpliga boenden, tillgängliga miljöer där det går att ta sig fram med olika typer av hjälpmedel, sociala mötesplatser och service. Vård och omsorg måste vara av god kvalitet där brukarna kan känna trygghet till den personal som bistår dem i vardagen. Frågor som påverkar livet för alla andra grupper försvinner inte med åldern. Därför är det viktigt att även gruppen äldre har tillgång till stöd och hjälp vid förekomst av våld i hemmet, trygga mötesplatser där de inte riskerar att utsättas för kränkande behandling som rasism, homofobi eller sexism. Ett samhälle som tar väl hand om sin åldrande befolkning indikerar att vara socialt hållbart för alla invånare.

8. Social investeringsfond

80 miljoner kronor till förebyggande välfärd!

Många kommuner har börjat satsa sina överskott i sociala investeringsfonder för att främja kommunens utveckling. Norrköping är en sådan kommun som vi hämtat inspiration ifrån. Konstruktionen är sådan att det främst är olika nämnder som äskar pengar till förebyggande projekt, men det ska heller inte vara uteslutet att externa aktörer kan söka medel härifrån. Särskilt ideella organisationer som tar ett mycket tungt socialt ansvar i kommunen, som Manscentrum, kvinno- och tjejjourerna, Attention, föreningar som jobbar med avhoppare från kriminella- och extremistmiljöer, samt föreningar som stödjer brottsoffer ska kunna söka medel från fonden, men då via den förvaltning som ansvarar för respektive område. Externa aktörer ska välkomnas, men det ska naturligtvis inte bli så att den ena handen inte vet vad den andra gör inom den kommunala förvaltningen.

Det är egentligen ganska enkelt. Det handlar om att investera i människor. Vi anser att tidiga insatser är en viktig framtidsinvestering och med sociala investeringsfonden kommer kommunen förhoppningsvis att se såväl ekonomiska och mänskliga vinster.

Syftet med fonden är att hitta förebyggande arbetsmetoder som tidigt bryter en negativ händelseutveckling av olika slag som kan drabba de boende i kommunen. Utgångspunkten är alltså att hitta de kommuninvånare som löper större risk att hamna i en utsatt och problematisk situation och ge dem rätt hjälp för att undvika att falla utanför.

För kommunens del kan de ekonomiska vinsterna handla om minskat behov av resurser, som färre placering av barn och unga, minskade insatser från den samlade elevhälsan eller färre utredningar av skolpsykolog.

För den enskilde människan handlar vinsterna om en framtid med utbildning, jobb och egen försörjning. Ett bättre liv, helt enkelt.

När effekterna av investeringen börjar synas, när de kommunala kostnaderna minskar till följd av investeringen, ska nämndens/nämndernas ekonomiska ramar minskas med motsvarande belopp.

Överskottet ska sedan markeras i bokslutet och öronmärkas för att användas för framtida sociala investeringar. På det sättet kommer fonden kontinuerligt att fyllas på och nya sociala investeringar kan göras.

Både de ekonomiska och mänskliga vinsterna ska utvärderas i samtliga investeringar. När man ser att en investering ger ekonomiska och mänskliga vinsterna kan det bli aktuellt att implementera arbetsmetoden i ordinarie verksamhet.

Exempel på hur Norrköpings sociala investeringsfond satsat 33,5 mnkr senaste tiden:

- Solid återkomst. Belopp: 1,7 miljoner kronor. Syfte: Skapa en fungerande modell för eftervård för placerade unga som har problem med missbruk och kriminalitet. Målet är att minska antalet återfall samt att de unga ska börja arbeta eller studera.
- Alla barn i skolan. Belopp: 11,6 miljoner kronor. Syfte: Minska skolfrånvaron hos samtliga elever som av oklar anledning inte är närvarande i skolan.
- Servicetraineer. Belopp: 4,6 miljoner kronor. Syfte: Ökat arbetsmarkandsdeltagare bland personer med ekonomiskt bistånd med mer än. Målet är att 60 % av deltagarna i programmet ska få egen försörjning.
- Skolfam. Belopp: 3,9 miljoner kronor. Syfte: Främja familjehemsplacerade barns skolresultat.
- Resurs-, kompetens- och utvecklingscenter för ungdomar och unga vuxna med neuropsykiatrisk funktionsnedsättning. Belopp: 11,7 miljoner kronor. Syfte: Den långsiktiga målsättningen är att varje ungdom och ung vuxen ska kunna klara samspelet med sin omgivning och få en fungerande daglig livssituation med skolgång, sysselsättning och fritid.

Bra exempel på hur man idag kan jobba förebyggande och med en låg kostnad kan bespara kommunen tunga utgifter i framtiden. I Haninge är det just nu mycket arbete, som egentligen är arbete med sociala investeringar, som bokförs på löpande räkning i nämndernas driftsbudget.

Hur ser regelverket ut i en social investeringsfond?

Organisation och ledning

Den ordning som finns i Norrköpings kommun, och som vi inte har något att invända emot är som lyder:

Kommunfullmäktige har gett delegation till kommunstyrelsen att vara beslutande nämnd för den sociala investeringsfonden. Det innebär att kommunstyrelsen fattar beslut om sökande nämnd eller förvaltning ska beviljas medel ur investeringsfonden.

För varje investering i förebyggande arbete för definierade grupper ska det finnas en plan för löpande uppföljning. I den ska det framgå hur resultatet ska mätas och vid vilka tidpunkter det ska redovisas.

Arbetsättet för insatserna ska dokumenteras så att de kan få en spridning till ett mer generellt genomförande om insatserna är lyckade. Dessutom ska det årligen göras en samlad uppföljning kopplad till det långsiktiga syftet med investeringen.

Beredning av beslut

Initiativ till ansökan till den sociala investeringsfonden kan tas av nämnder eller förvaltningar i kommunen. Det finns en mall för vad ansökan ska innehålla. Ansökan skickas till kommunstyrelseförvaltningen som har som uppgift att dels kontakta berörda förvaltningar för diskussion om ansökan och dels inhämta synpunkter från det vetenskapliga råd, som kommer att knytas till den sociala investeringsfonden. Kommunstyrelseförvaltningen ställer samman en tjänsteskrivelse i ärendet.

Kommunstyrelsen beslutar i ärendet på delegation av kommunfullmäktige.

Anknytning till forskning

Efter att ansökningar om sociala investeringar har kommit in från den kommunala organisationen behövs ett stöd från ett vetenskapligt råd vid hanteringen av ansökningarna. Sveriges Kommuner och Landsting står för vetenskaplig medverkan från sitt nordiska forskarnätverk, som kan kompletteras med kommunens egna forskarkontakter. Vilka forskare som blir aktuella beror på vilka verksamheter som berörs i ansökningarna.

Det vetenskapliga rådet kan både bedöma och ge tips på metoder för genomförande av insatser, hjälpa till med beräkningar av kommande kostnadsminskningar och hjälpa till att utforma själva insatsen och uppföljningssystemet för den.

Överskottet används till framtida investeringar

När effekterna av investeringen börjar synas, när de kommunala kostnaderna minskar till följd av investeringen, ska nämndens/nämndernas ekonomiska ramar minskas med motsvarande belopp. Överskottet ska sedan markeras i bokslutet och öronmärkas för att användas för framtida sociala investeringar. På det sättet kommer fonden kontinuerligt att fyllas på och nya sociala investeringar kan göras.

9. Program för verklig trygghet

Vänsterpartiets vision om ett jämlikt samhälle och synen på kriminalitet
“Vänsterpartiet arbetar för ett samhälle där ingen har anledning att se kriminalitet som en lösning. Vi vill ge alla barn en uppväxt som ger dem möjligheter i livet, från förskolan, till skolan och det första jobbet.

För den som på allvar vill minska våld och kriminalitet är grunden att bygga ett rättvist samhälle. I grund och botten krävs en politik för ekonomisk jämlikhet och ett starkt välfärdssamhälle där ingen enskild och inget bostadsområde tillåts halka efter. Där framtidstro och möjligheter finns för alla, där minskar incitamenten att begå brott och där blir det även svårare för kriminella gäng att rekrytera.

Det brottsförebyggande arbetet kräver långsiktighet och en helhetssyn på samhället. När vi bekämpar kriminalitet måste vi använda flera verktyg samtidigt. Vänsterpartiet tycker att det talas för mycket om strafflängder och hårdare straff. Vi vill istället angripa kriminalitetens orsaker och fokusera på det brottsförebyggande arbetet. Kunskap, relevant vård och behandling är en mer framgångsrik väg. Forskning visar dessutom att längre och hårdare straff i väldigt liten utsträckning avskräcker människor från att begå brott.

Antalet poliser spelar roll för att förebygga brott, men det behövs också uppmärksammas hur poliserna arbetar och vilka arbetsuppgifter som är prioriterade. Polis, räddningstjänst och annan samhällsservice ska finnas tillgänglig oavsett om man bor i stan, i en förort eller på landsbygden.

Men när brottsligheten redan är ett faktum måste samhället sätta gränser i form av påföljder. För Vänsterpartiet är det grundläggande att fängelser inte är en förvaring av människor utan att vi har en god och välfungerande kriminalvård. Kriminalvården ska ha ett tydligt fokus på att den dömda ska kunna komma tillbaka till ett liv i frihet

och utan kriminalitet. Vänsterpartiet är starkt emot dödsstraffet och anser även att livstidsstraffet bör avskaffas”.

Trygghet och brottslighet

Begreppet trygghet kan innebära många och olika saker. Trygghet kan vara en individs upplevelse av säkerhet och risk. Trygghet kan vara upplevelsen av att känna sig säker i sitt bostadsområde och ute på stan, känna sig trygg i skolan och i en gemenskap med andra. Trygghet kan också vara att man inte är rädd att utsättas för brott och att man förlitar sig på samhällets skyddsåtgärder. Upplevelsen av trygghet är också föränderligt, en individ eller en folkgrupp kan känna sig trygg ena stunden till att sen känna sig otrygg och rädd i samband med en händelse.

Förekomsten av brott är t.ex. något som kan skapa otrygghet i ett samhälle.

Brottslighet kan bero på flera olika orsaker. Det kan orsakas av utanförskap samt strävan efter pengar och status. Brist på pengar, arbetslöshet och ökade klassklyftor kan öka risken för brottslighet då pengar kan vara motivet bakom t.ex. stöld och rån. Känslan av utanförskap kan få ungdomar i riskzonen att söka sig till kriminella gäng för att känna att man är inkluderad i ett sammanhang och respekterad.

Tre faser inom arbetet mot brott

I detta program har vi tagit upp ett flertal insatser som vi anser är viktiga att satsa på i arbetet mot brott. Dessa insatser kan vara av förebyggande, försvårande och förhindrande eller/och efter rehabiliterande insatser. Vissa av de insatser som vi tar upp ingår i två eller alla tre faser.

Den förebyggande fasen i arbetet mot brott handlar om åtgärder och insatser som ska verka för att brott inte sker. Det förebyggande arbetet kan t.ex. handla om att fritidsgårdar i kommunen har aktiviteter som ungdomarna deltar i och därigenom inte deltar i andra kretsar där brott förekommer. På fritidsgårdarna kan även fritidsledarna fånga upp ungdomar som befinner sig i riskzonen för att begå brott eller redan är aktiva med brott och vägleda dem till en ansvarsfull och laglig livsstil.

I den försvårande och förhindrande fasen sker brott redan och då behövs insatser som stoppar och gör det svårare för att utövarna att genomföra brotten. Det kan t.ex. handla om att utsatta områden ha närpolis som patrullerar och kan vara snabbt på plats när något sker och det kan vara att ha belysning på valda platser där man vet att brott ofta förekommer.

I den efter rehabiliterande fasen har brotten skett och offrena samt utövarna får den stöd och vägledning som behövs för att kunna återgå till ett så " normalt " fungerande liv som möjligt.

Insatser som vi vill ha i kommunen

Förebyggande arbete – korta och långsiktiga åtgärder

- Inför våldspreventivt arbete som MVP (Mentors in Violence Prevention) i skolan
- Inför feministiskt självförsvar och workshops om könsnormer i skolan
- Satsning på fritidsgårdar genom ett varierat utbud av aktiviteter, ett bra samarbete med närliggande skola, socialtjänsten och områdespolis för att i ett tidigt skede uppmärksamma avvikande mönster. En fritidsgård i varje kommunedel
- Mer satsning på förebyggande teamet inom Socialtjänsten
- Stärk UNGSAM som är en brottsförebyggande samverkan för att tidigt uppmärksamma och planera insatser
- Fler familjecentraler i kommunen - ha familjecentralerna i Jordbro och Brandbergen fortsatt öppna
- Säkerställ att det finns ett kultur- och föreningshus i Jordbro
- Starta ett allaktivitetshus i Brandbergen
- Aktivt jobba för att sänka arbetslösheten och den ekonomiska utsattheten i Haninge

Försvårande och förhindrande arbete – akuta åtgärder

- Fler områdespoliser som lär känna området och invånarna
- Anställ trygghetsvärdar för att skapa trygg närvaro i områden som upplevs som otrygga
- Ge mer resurser till polisen för att kunna utreda fler sexualbrott
- Trasig belysning ska åtgärdas inom 24h
- Begränsad och riktad kameraövervakning vid utsatta områden, exempelvis vid bankomater och pendeltågsperrong. Kameraövervakning ska inte vara ett förstahandsval vid trygghetsåtgärder och ska inte användas lättvindigt. När behovet av kameraövervakning minskar ska också kameraövervakningen minska
- Kartlägga utsatta områden och gör insatser i stadsplanering (buskage, belysning, osv) samt uppmuntra vuxen närvaro, t.ex. av nattvandrare
- Satsning på arbetet med Våld i nära relationer (VIR inom Socialtjänsten)
- Stärka vittnesskyddet
- Utöka verksamheten med fältassistenter (både från socialförvaltningen och kultur- och fritidsförvaltningen, fungerar även förebyggande)
- Föreningsdrivna nattvandringar (även förebyggande)
- Synliga väktare i kommunhuset som förebygger och förhindrar hotfulla situationer.

Framförallt ska väktarna befinna sig på plan 1 i närheten av Socialtjänstens reception och säkerställa en trygg samt säker miljö för både personal och besökare

- Trygghetsteam på alla grund- och gymnasieskolor (även förebyggande) som ska utreda och följa upp kränkningar samt genomföra förebyggande trygghetsinsatser
- En lokal barnombudsman (även förebyggande och efter rehabiliterande) som ska företräda barn och unga i kommunen samt vägleda och stötta vårdnadshavare

- Utveckla och prioritera det arbete socialtjänsten har för att fånga upp unga som begår brott för att snabbt agera mot brottsaktiva unga så fort brott är känt

Efter det rehabiliterande arbetet – korta och långsiktiga åtgärder

- Behandlingshem i offentlig regi
- Brottsofferjouren ska snabbt komma i kontakt med personer utsatta för brott
- Ge långsiktigt stöd till Manscentrum och Kvinnojouren
- Fortsatt stöd till MiniMaria som är en öppenvårdsmottagning för ungdomar och unga vuxna upp till 25 år samt som ger anhörigstöd till vårdnadshavare
- Se till att det finns avhopparverksamhet i Haninge som samarbetar tätt med socialförvaltningen

10. Nämndvisa ramar och uppdrag

10.1 Kommunstyrelsen

Utöver vad som stadgas i kommunallag, speciallagstiftning och styrelsens reglemente gäller följande: Kommunstyrelsens uppgift är att på kommunfullmäktiges uppdrag planera, leda, samordna och följa upp hela den av kommunfullmäktige beslutade verksamheten. Kommunstyrelsen ansvarar bland annat för frågor som gäller kommunens långsiktigt hållbara utveckling och frågor relaterade till barnkonventionen samt övergripande ekonomi- och personalfrågor.

Kommunstyrelsen svarar även för kommunens näringslivsarbete, arbetsmarknadsråd, exploateringsbudget med markinköp och markförsäljningar samt samverkan och kontakt med Södertörns Miljö- och hälsoskyddsförbund, Södertörns Brandförsvarsförbund, Samordningsförbundet Östra Södertörn m.fl.

Kommunstyrelsen ansvarar även för Haninge som finskt förvaltningsområde samt uppföljning av Södertörns upphandlingsnämnd och Södertörns överförmyndarnämnd. Kommunstyrelsen har ett samordnande ansvar för centrala utvecklings- och tillväxtfrågor, såväl i fråga om den strategiska utvecklingen som i fråga om konkret genomförande av samhällsbyggandet i form av exploateringsprojekt för bostäder, infrastruktur, verksamhetsområden, företagsetableringar med mera.

Driftbudget

Vänsterpartiets ekonomisk ram 2022: 278 000 tkr

Förändring från 2021: 31 000 tkr

Skillnad mot den styrande alliansen 2022: 600 tkr

Budgetramen ska täcka pris- och löneökningar samt nedanstående verksamhetsutveckling.

Inrätta en social investeringsfond

Många kommuner har börjat satsa sina överskott i sociala investeringsfonder för att främja kommunens utveckling. Norrköping är en sådan kommun som vi hämtat inspiration ifrån. Konstruktionen är sådan att det främst är olika nämnder som äskar pengar till förebyggande projekt, men det ska heller inte vara uteslutet att externa aktörer kan söka medel härifrån.

Särskilt ideella organisationer som tar ett mycket tungt socialt ansvar i kommunen, som kvinno-, mans- och tjejjourerna, Attention, föreningar som jobbar med avhoppare från kriminella- och extremistmiljöer, samt föreningar som stödjer brottsoffer ska kunna söka medel från fonden, men då via den förvaltning som ansvarar för respektive område. Externa aktörer ska välkomnas, men det ska naturligtvis inte bli så att den ena handen inte vet vad den andra gör inom den kommunala förvaltningen.

Det handlar om att investera i människor. Vi anser att tidiga insatser är en viktig framtidsinvestering och med sociala investeringsfonden kommer kommunen förhoppningsvis att se såväl ekonomiska och mänskliga vinster.

Syftet med fonden är att

För den enskilde människan handlar vinsterna om en framtid med utbildning, hitta förebyggande arbetsmetoder som tidigt bryter en negativ händelseutveckling av olika slag som kan drabba de boende i kommunen.

För kommunens del kan de ekonomiska vinsterna handla om minskat behov av resurser, som färre placering av barn och unga, minskade insatser från den samlade elevhälsan eller färre utredningar av skolpsykolog.jobb och egen försörjning. Ett bättre liv, helt enkelt.

När effekterna av investeringen börjar synas, när de kommunala kostnaderna minskar till följd av investeringen, ska nämndens/nämndernas ekonomiska ramar minskas med motsvarande belopp.

Överskottet ska sedan markeras i boslutet och öronmärkas för att användas för framtida sociala investeringar. På det sättet kommer fonden kontinuerligt att fyllas på och nya sociala investeringar kan göras.

Organisation och ledning

Norrköpings kommun har följande ordning, och som vi inte har något att invända emot är som lyder:

Kommunfullmäktige har gett delegation till kommunstyrelsen att vara beslutande nämnd för den sociala investeringsfonden. Det innebär att kommunstyrelsen fattar beslut om sökande nämnd eller förvaltning ska beviljas medel ur investeringsfonden. För varje investering i förebyggande arbete för definierade grupper ska det finnas en plan för löpande uppföljning. I den ska det framgå hur resultatet ska mätas och vid vilka tidpunkter det ska redovisas.

Arbetsättet för insatserna ska dokumenteras så att de kan få en spridning till ett mer generellt genomförande om insatserna är lyckade. Dessutom ska det årligen göras en samlad uppföljning kopplad till det långsiktiga syftet med investeringen.

Beredning av beslut

Initiativ till ansökan till den sociala investeringsfonden kan tas av nämnder eller förvaltningar i kommunen. Det finns en mall för vad ansökan ska innehålla. Ansökan skickas till kommunstyrelseförvaltningen som har som uppgift att dels kontakta berörda förvaltningar för diskussion om ansökan och dels inhämta synpunkter från det vetenskapliga råd, som kommer att knytas till den sociala investeringsfonden. Kommunstyrelseförvaltningen ställer samman en tjänsteskrivelse i ärendet.

Kommunstyrelsen beslutar i ärendet på delegation av kommunfullmäktige.

Anknytning till forskning

Efter att ansökningar om sociala investeringar har kommit in från den kommunala organisationen behövs ett stöd från ett vetenskapligt råd vid hanteringen av ansökningarna.

Sveriges Kommuner och Landsting står för vetenskaplig medverkan från sitt nordiska forskarnätverk, som kan kompletteras med kommunens egna forskarkontakter.

Det vetenskapliga rådet kan både bedöma och ge tips på metoder för genomförande av insatser, hjälpa till med beräkningar av kommande kostnadsminskningar och hjälpa till att utforma själva insatsen och uppföljningssystemet för den.

Inför en jämställdhetsmiljon

Vänsterpartiet vill införa en jämställdhetsmiljon där förvaltningar kan söka pengar ifrån för att göra exempelvis utbildningar och workshops kring feministiskt självförsvar, maskulinitetsnormer eller hbtq. Samma sak är gjord med klimatomiljonen och tillgänglighetsmiljonen. Det är också ett bra sätt att sätta igång förvaltningarnas tankar kring de här frågorna och visa för politikerna vilka satsningar som kan göras.

Politiskt forum för klimat- och miljöarbetet

Sedan miljönämnd i Haninge stängdes har klimat- och miljöarbetet blivit hängande i luften. Hållbarhetsberedningen startades upp förra mandatperioden med syftet att bl.a. ta fram ett klimat- och miljöpolitiskt program. När uppdraget blivit klart så lades beredningen ner. Det finns inget politiskt forum med fokus på klimat- och miljöarbetet i kommunen. Det är i kommunstyrelsen det hanteras och det hamnar vid sidan av.

Vi vill skapa ett beständigt politiskt forum för att behandla frågor rörande klimat- och miljöarbetet och vara remiss när det är aktuellt. Vi tror att bästa lösningen är en miljönämnd eller en miljöberedning.

Skapa ett kommunalägt energibolag

Det finns goda förutsättningar för havsbaserad vindkraft i Haninge. Priset på solceller har gått ner drastiskt och det finns gott om tak och mark att installera solceller på.

Bolaget kan ägas och drivas i samarbete med andra grannkommuner. Intresset för det bör undersökas men vi bör gå fram med initiativet även om inga andra kommuner är intresserade.

Vänsterpartiets motion om att bygga en solpark avslogs pga att det inte fanns något energibolag som kunde hantera den. Med ett energibolag så löser vi den problematiken.

Elpriserna på kommunalt ägda energibolag är också lägre än snittet.

Energieffektivisering och energiproduktion

När det klimat- och miljöpolitiska programmet antogs så kom det nya mål gällande energianvändningen:

- År 2021 har energianvändningen i kommunala lokaler och bostäder effektiviserats med 20 procent jämfört med 2009
- År 2030 har energianvändningen i kommunala lokaler och bostäder effektiviserats med 20 procent jämfört med år 2020.

Vi vill att målen ska uppnås så snart som möjligt! Och gärna tidigare än bestämt! Dels för att klimatet kräver snabba och stora investeringar men också för att investeringar i energieffektivisering betalar sig.

Vi vill att Tornberget och Haninge Bostäder ökar takten, använder sig av statliga investeringsstöd och gröna lån från Kommuninvest för att finansiera så stor del som möjligt av satsningarna.

Mer fart i miljö- och klimatarbetet

Hösten 2017 så antog kommunfullmäktige det klimat- och miljöpolitiska programmet. Vänsterpartiet var väldigt aktiva i Hållbarhetsberedningen som tog

fram programmet och såg till att målen fortsatte hållas höga (trots att det fanns partier som ville sänka ambitionerna) och att vissa mål tillkom som annars inte skulle tillkomma.

Alla delar är viktiga i programmet, men vissa delar vi vill belysa extra:

- Minska utsläppen för resor och transporter
- Skydda mark med höga naturvärden

Cirka $\frac{2}{3}$ av utsläppen av växthusgaser i Haninge kommer från resor och transporter. Vänsterpartiet fick igenom följande viktiga mål:

- År 2025 har andelen resor med kollektivtrafik, cykel och gång ökat till 55 procent av färdmedel fördelningen.

Mobility management

Det är ett koncept för att främja hållbart resande och hållbara transporter.

Kommunstyrelsen fick under förra mandatperioden uppdrag att ta fram en strategi för mobility management.

- Fokus på mobility management måste få ta stor plats i stadsplaneringen och trafikplaneringen.
- Att få över fler resor och transporter till gång, cykel och kollektivtrafik är avgörande.
- Att skapa förutsättningar för mer cyklande och skapa incitament för cyklande är en väldigt viktig del.
- Stadsbyggnadsnämnden har ett stort ansvar i och med implementeringen av cykelplanen.

Skydd av mark med höga naturvärden är också viktigt. Vi har en åtgärdsplan inom kommunen och den ska följas. Vi vill så snart som möjligt skydda Högstaskogen och Nordankärrsberget som naturreservat. Vi vill också utreda möjligheten att skydda

Norrbysskogen som naturreservat eller biotopskyddsområde. De gröna kilarna och gröna samband ska värnas i stadsplaneringen.

Vi skjuter till extra resurser (utöver de kompensationer som kommunstyrelsen får för pris- och löneökningar) just för att kunna växla upp klimat- och miljöarbetet.

Koldioxidbudget för Haninge

Klimatfrågan är vår tids ödesfråga. Sverige har tillsammans med de flesta av världens länder beslutat att agera för att den genomsnittliga temperaturökning absolut inte ska gå över 2 grader men med siktet på att inte gå över 1,5 grader. En viktig del i avtalet är att alla undertecknande länder minskar utsläppen i en rättvis takt. För att kunna uppnå målen i Parisavtalet behövs kraftfulla åtgärder för att minska våra utsläpp av växthusgaser. Det är också viktigt att ha en plan med tydliga och effektiva mål längs vägen så att vi vet att vi håller oss inom tidsplanen.

För att klara Parisavtalets mål kan bara en begränsad mängd koldioxid släppas ut i atmosfären. Ett bra verktyg för att säkerställa att Haninge gör vad vi kan för att nå klimatmålen och att Haninge inte släpper ut mer än vad det finns utrymme för är att ta fram en koldioxidbudget.

Järfälla kommun var först med att ta fram en koldioxidbudget. De arbetar med åtgärder inom transport och nybyggnation för att minska koldioxidutsläppen med 10-15 % årligen. Arbetet att ta fram koldioxidbudgeten gjordes i samarbete med Centrum för miljö- och utvecklingsstudier (Cemus) vid Uppsala universitet tillsammans med miljökonsultbolaget Ramböll.

Haninge kommun bör delta i samverksansprojektet med Uppsala universitet för att ta fram en lokal koldioxidbudget för Haninge. Haninge bör också delta i närliggande relevanta projekt som Vinnovaprojektet "Digital plattform för beräkning av koldioxidbudget och simulering av samskapande av klimatåtgärdspaket".

Billiga och klimatsmarta hyresrätter

Nästan 40 procent av all energi som används i Sverige går till byggnader. Det motsvarar ungefär lika mycket energi i form av elektricitet, fjärrvärme och bränslen

som hela industrisektorn. Därför är det viktigt med klimatsmarta bostäder och lokaler.

Vänsterpartiet fick i förra mandatperioden i förhandlingar fick igenom att kommunstyrelsen ska verka för att det ska byggas minst 200 billiga och klimatsmarta hyresrätter. Haninge Bostäder ska vara en aktiv part i det arbetet. Det arbetet måste fortsätta och växlas upp.

Haninge Bostäder måste bygga många fler billiga hyresrätter. Vi ligger långt under snittet i länet gällande allmännyttiga bostäder per 1000 invånare.

Bostadsbristen är akut! Det är inte dyra bostadsrätter som behövs. Det är billiga hyresrätter som folk kan ha råd med som behövs. Vänsterpartiet fick i förra mandatperioden igenom att Haninge Bostäder sänkte sina inkomstkrav för att man ska kunna få ett kontrakt. Vilket är extra viktigt för unga och låginkomsttagare.

Det är av vikt att följa den nationella inriktningen och bygga mindre och prisvärda lägenheter till seniorer. Det finns nu ett statligt stöd att söka för nyproduktion av seniorbostäder.

Minska sjukfrånvaron

Sjukfrånvaron i flera av kommunens förvaltningar är alarmerande! Störst är den i socialförvaltningen, utbildningsförvaltningen och äldrenämnden.

Man ska inte bli sjuk av sitt jobb!

Det bör vara en självklar grund för allt arbete. I dagens samhälle med ökad produktivitet, slimmade organisationer och förlorad respekt för arbetarnas situation så är det inte längre självklart. Tyvärr så följer det här tänket in i den offentliga sektorn, inte minst genom införandet av New Public Management.

Man måste från kommunstyrelsen uppmärksamma och arbeta mot att moderna arbetsformer förs i speciellt utsatta verksamheter. Även personaltäthets nivåerna måste höjas. Idag är den katastrofalt låg i olika verksamheter där man arbetar med människor med olika funktionsnedsättningar och vård- och omsorg. Låg personaltäthet och långa arbetspass är lika med hög sjukfrånvaro. Hos den

administrativa personalen finns det stora risker för långvariga utmattningssyndrom pga hög stressnivå och sjukfrånvaron blir tidsmässigt lång.

Det behövs ett helhetsgrepp för att på allvar ta itu med de problemen som finns i kommunen. Därför ska kommunstyrelsen undersöka de underliggande faktorerna till den höga sjukfrånvaron och föreslå en kommunövergripande åtgärdsplan för att få ner sjuktalen.

Demokratisera kommunens verksamhet

Haninge kommuns ambitioner ska vara att anställda trivs på sin arbetsplats inom kommunen. Känna att deras arbete är meningsfullt och att de kan påverka sin arbetssituation.

Demokrati är mer än att rösta var fjärde år. Det är även att ha inflytande på sin arbetsplats: i verksamhetens utförande, i planering och schemaläggning.

Arbetstagarna på golvet vet ofta bäst vilka insatser som kommer ge bäst effekt och hur förändringar kommer att påverka arbetet, hälsan och måendet.

Det är bra för personalens hälsa att ha inflytande över sitt arbete och känna delaktighet. Personal med inflytande blir mer motiverad i sitt arbete när de själva kan påverka planeringen av verksamheten och sin arbetssituation. Dessutom kan saker göras mer effektivt.

Haninge kommun som attraktiv arbetsgivare

Idag gäller det att vara en lockande och attraktiv arbetsgivare. När samhället ska öppnas igen kommer den som kan erbjuda bäst villkor vara en vinnare. Det måste finnas stora satsningar mot den massarbetslöshet som råder pga pandemin.

Bra arbetsförhållanden, lönenivåer och individuell påverkan är viktiga faktorer som framtidens arbetstagare kommer ställa krav på.

Socialt bokslut

Vänsterpartiet kämpar alltid för social rättvisa. En förutsättning för att förbättra den sociala rättvisan för Haninges medborgare är att det finns ett socialt bokslut som visar vilka de olika skillnaderna som medborgarna lever under.

Därför vill vi att Haninge kommun ska införa socialt bokslut. Det har introducerats i Sundbyberg.

Det sociala bokslutet i Sundbyberg utgår ifrån fem perspektiv av social hållbarhet. Flera saker tas upp som skillnader i inkomst, valdeltagande, delaktighet och inflytande, jämställdhet och integration.

Uppdrag till kommunstyrelsen:

- Inrätta en social investeringsfond
- Inför en jämställdhetsmiljon i enlighet med Vänsterpartiets tidigare motion
- Ta fram förslag på inrättande av politiskt forum (nämnd eller beredning) för att driva det klimat- och miljöarbetet och implementera (och uppdatera) det klimat- och miljöpolitiska programmet
- Utredda möjligheten att skapa ett kommunalägt energibolag
- Tornberget och Haninge Bostäder ska växla upp arbetet med energieffektivisering och energiproduktion
- Uppdra till Tornberget att ta fram ett förslag på vilka förskolor som är passande att tidigarelägga för att kunna användas i evakueringssyfte och därmed minska kostnader för evakueringslokaler
- Ökade satsningar och ambitioner i klimat- och miljöarbetet för att nå målen i det klimat- och miljöpolitiska programmet
- Ta fram en koldioxidbudget för Haninge

- En storsatsning på klimatsmarta och billiga hyresrätter enligt koncepthus som SABO:s kombohus
- Haninge Bostäder ska bygga kollektivhus med billiga hyresrätter
- Ta fram en åtgärdsplan för att minska sjukfrånvaron i de olika förvaltningarna
- Ta fram en åtgärdsplan för att öka inflytande för personalen i kommunens förvaltningar, verksamheter och öka demokratiseringen
- Erbjud bra arbetsförhållanden, löner och individuell påverkan för arbetstagarna och därigenom vara en attraktiv arbetsgivare.
- Arbeta aktivt för att få stora, medelstora och små företag, speciellt inom industrin, att etablera sig i Haninge och därigenom skapa fler arbetstillfällen

10.2 Socialnämnden

Utöver vad som stadgas i kommunallag och speciallagstiftning gäller följande för socialnämnden enligt reglementet. Socialnämnden ansvarar för individ- och familjeomsorg, d.v.s. ekonomiskt bistånd, stöd till enskilda samt barn och familjer. Detta omfattar även vård av unga och personer med missbruk enligt socialtjänstlagen och tvångslagarna LVU och LVM. Socialnämnden ansvarar för stöd och service till personer med funktionsnedsättning. Socialnämnden ansvarar även för familjerättsfrågor, arbetsmarknadsfrågor, alkohol- och tobaksfrågor inklusive serveringstillstånd samt frågor som rör flyktingmottagande. Socialnämnden lämnar även visst bidrag till föreningar.

Driftbudget

Vänsterpartiets ekonomisk ram 2022: 1 100 000 tkr

Förändring från 2021: 98 000 tkr

Skillnad mot den styrande alliansen 2022: 30 000 tkr

Budgetramen ska täcka pris- och löneökningar samt nedanstående verksamhetsutveckling.

Satsa på förebyggande insatser

Det är viktigt att satsa på det förebyggande arbetet. Det framkommer inte minst i delbetänkandet *Ju förr desto bättre – vägar till en förebyggande socialtjänst av utredningen Framtidens socialtjänst*. Det är självklart att socialförvaltningen ska fortsätta med det förebyggande arbete vi har och att utöka det.

Värna föreningarna och ideella krafter

Föreningarna som jobbar inom socialtjänstens område som Haninge kommun har samarbete med gör ett fantastiskt arbete! Haninge kvinnojour, Manscentrum och Brottsofferjouren har tillsammans lång erfarenhet av att motverka mäns våld mot kvinnor, stötta brottsutsatta och fortbilda i frågorna.

Under flera år så har socialnämndens verksamheter fått genomlida stora nedskärningsprogram. Nu har man kommit till vägs ände säger förvaltningen. Om man drar ner på mer så kommer det att gå ut över det förebyggande arbetet. Föreningsbidrag är något som riskerar att minska.

Vänsterpartiet vill tvärtom skapa bättre förutsättningar för föreningarna. Och det ville det tidigare styret (S-C-MP) som skrev i sin politiska plattform:

“Brottsofferjouren, Kvinnojouren, och Manscentrum skall garanteras en trygg och långsiktig finansiering. Det förebyggande arbetet behöver förstärkas och stöd ges tidigt för att undvika våld, särskilt viktigt är detta när barn riskerar att drabbas.”

Nuvarande kommunledning (S-C-L-KD) skriver följande i sin politiska plattform:

“Kommunen ska arbeta aktivt och förebyggande för att stödja individen mot förtryckande strukturer. Arbetet mot våld i nära relationer, hedersrelaterat våld och förtryck ska utvecklas.

[...]

Kommunen ska aktivt stötta föreningar i Haninge som arbetar mot förtryck och våld inom nära relationer “

Det är inte trovärdigt att ha sådana ambitioner i politiska plattformar om man samtidigt avslutar samarbeten och minskar föreningsbidragen.

Vidare så är vi starkt emot upphandling av skyddat boende som kommer att drabba kvinnojouren hårt över hela landet, även här i Haninge. Mäns våld mot kvinnor ska inte göras till en vinstaffär! ROKS och Unizon är väldigt kritiska till det här. Dock finns en möjlighet med direktupphandlingar (eftersom tjänsten som erbjuds oftast understiger märket). Ett annat sätt skulle vara att teckna IOP-avtal.

Återstarta familjecentralerna i Jordbro och Brandbergen

Kommunledningen har lagt ner familjecentralerna i Jordbro och Brandbergen. Ännu en samhällsinstitution som avvecklas på grund av en "effektiviseringsskäl". Vänsterpartiet hade egna förslag både i grund- och förskolenämnden och i socialnämnden.

Beslutet kommer att innebära att kontakten kommer att försämrats med just den målgruppen som familjecentralerna är tänkta att nå. Brandbergen och Jordbro är dessutom listade som utsatta områden av Polisen, så det är verkligen tråkigt att man då i dessa områden väljer att ta bort familjecentralerna som har så bra förebyggande insatser.

Det har inte gjorts någon konsekvensanalys av nedläggningen av familjecentralerna. Indikationer vi har fått från personal är att det kommer färre personer från Jordbro och Brandbergen till den nya familjecentralen i Handen.

Vi behöver satsa mer på förebyggande insatser och nödvändiga satsningar på välfärden i Jordbro och Brandbergen för att invånarna ska få lika bra samhällsservice som andra delar av kommunen. Nedläggningen av familjecentralerna går i helt fel riktning. Därför vill vi återstarta dem.

Minska kostnaderna för externa placeringar

Kostnaderna för externa placeringar ligger på en hög nivå. Placeringarna har bland annat handlat om ökad psykisk ohälsa och vålds/hedersproblematik. Placeringarna är en följd av att man behövt omhänderta barn och unga genom LVU (Lag med särskilda bestämmelser om vård av unga).

Vänsterpartiet har lyft den här frågan tidigare och vi har skickat in en motion om att starta ett kommunalt bolag för att bedriva jourhem och andra boenden i egen regi med syfte att minska placeringskostnader för kommunen. Det är bättre om vi kan bedriva verksamhet i egen regi istället för att betala dyra pengar till vinstdrivande företag.

Undersök hur pandemin har drabbat våld i nära relationer och hedersrelaterat våld och förtryck

Haninge Kvinnojour har vittnat om att långt fler har hört av sig till dem. Våldet ökar och då isoleringen ökar så kan det vara svårt att få hjälp. Jämställdhetsmyndigheten skriver följande:

“Samhällets insatser för att förhindra och minska smittspridning under covid-19, genom bland annat olika restriktioner, medför en ökad isolering. För redan utsatta grupper, främst barn och kvinnor, innebär det en ökad risk att utsättas för våld. Isolering kan även innebära försämrade möjligheter att ta del av samhällets stödinsatser.”

Jämställdhetsmyndigheten lyfter viktiga aspekter att tänka på:

- Utveckla och förbättra informationen
- Utveckla nya arbetssätt för att nå utsatta
- Sprid information om kommunens stödinsatser och olika stödlinjer
- Ställ frågor om våld
- Erbjud stöd och hjälp för alla i risk för våld
- Stärk samverkan
- Agera för långsiktighet och uthållighet
- Alla kommuners ansvar

Haninge kommun måste ta sitt ansvar för att få kontakt med de som behöver hjälp.

Uppdrag till nämnden:

- Återstarta familjecentralerna i Jordbro och Brandbergen
- Minska kostnaderna för externa placeringar genom att bedriva mer i egen regi
- Ge förutsättningar för långsiktiga avtal och relationer med Haninge kvinnojour, Manscentrum och brottsofferjouren t.ex. genom långa avtal eller IOP-avtal

- Ge stöd till Haninge kvinnojour så de kan fortsätta med sitt skyddade boende, exempelvis genom avtalade platser
- Göra en kartläggning av hur pandemin har påverkat våld i nära relation och i hedersrelaterat våld och förtryck, samt förslag på åtgärder utifrån kartläggningen. Haninge Kvinnojour och Manscentrum ska bjudas in att bidra med erfarenheter och synpunkter

10.3 Äldrenämnden

Utöver vad som stadgas i kommunallag, speciallagstiftning och reglemente gäller följande för äldrenämnden. Äldrenämnden ansvarar för kommunalt finansierad vård och omsorg till personer över 65 år och äldre vad gäller hemtjänst, dagverksamhet, korttidsboende/växelvård och särskilt boende. Äldrenämnden ansvarar för samordning av tillgänglighetsanpassning arbete i kommunen. Äldrenämnden ska tillsammans med andra nämnder och styrelser verka för att de äldre har tillgång till ändamålsenliga bostäder.

Driftbudget

Vänsterpartiets ekonomisk ram 2022: 880 000 tkr

Förändring från 2021: 74 000 tkr

Skillnad mot den styrande alliansen 2022: 38 000 tkr

Budgetramen ska täcka pris- och löneökningar samt nedanstående verksamhetsutveckling.

Vänsterpartiets politik för äldreomsorgen

Vänsterpartiets politik för äldre har människosynen och visionen att:

- Varje människas lika värde.
- Varje människas rätt att bestämma över sig själv.
- Varje människas möjlighet att få leva i relation till andra.
- Varje människas rätt trygghet.
- Varje människas rätt att bli bemött med respekt.

Äldre ska:

- Kunna åldras i trygghet och med bibehållet oberoende
- Kunna lev ett aktivt liv och ha inflytande i samhället och över sin vardag
- Bemötas med respekt
- Ha tillgång till god vård och omsorg

Ädelreformen infördes 1992 vilket innebar att kommunerna tog över allt ansvar för äldreomsorgen från landstinget (idag region). Den skulle drivas effektivare och målstyrd.

Man införde tidsmätningar på olika arbetsmoment och prissatte det. Samma som man gör i industrin. Den stora skillnaden är att industrin arbetar med varuproduktion och äldreomsorgen arbetar med människor som alla är olika. Varje diagnos prissätts oavsett hur lätt eller svårt sjuk personen är.

I detta köp- och sälj system har man även infört LOV, lagen om valfrihet, vilket har fört in privata aktörer i högre grad i äldreomsorgen.

Välfärden är dränerad på resurser efter år av skattesänkningar och stora vinstuttag inom välfärdssektorn. Både staten och kommunerna har underfinansierat äldreomsorgen i många år. De mest framskjutna bristerna är otrygga anställningar, mycket timpersonal, låga löner, låg bemanning och låga kunskapsnivåer med många utan utbildningar. Låg bemanning av medicinsk kunnig personal som läkare och sjuksköterskor.

Besparingar och privatiseringar har resulterat i en underdimensionerad sjukvård och äldreomsorg, stora brister gällande såväl personal som utrustning.

Vänsterpartiet anser att marknads tänkandet där den äldre ses som en kund att göra en vinst på och som länge dominerat omsorgen för våra äldre måste upphöra. Att i alla skeden alltid försöka minska kostnader och skapa en ekonomisk effektivitet dränerar omsorgen på mänsklig värdighet. Livskvalite måste få kosta och ta tid. Dags att skrota det nyliberala marknads experimentet och dess kommersiella intressen med en äldreomsorg som bygger på individens behov och som ska styra omsorgens innehåll och verksamhetens organisering.

Äldreomsorgens återuppbyggnad efter Coronan

I Coronapandemin krackelerade äldreomsorgen och sjukvården. Alla redan påtalade brister gick inte längre att dölja. Då uppdagades också den stora bristen på skyddsmaterial. Äldreomsorgen saknade kunnande och medicinsk personal för att kunna rätt ta hand om ett utbrott med en dödlig pandemi. Detta har gjort att många inom äldreomsorgen har avlidit av Corona.

Ett mycket utsatt område har hemtjänsten varit. Mycket låg bemanning och många av dem är timanställda, leder till en dålig kontinuitet vilket innebär att på en mycket kort tidsperiod har brukaren besök av ca 15 olika personer. Personalomsättningen är hög och även sjukfrånvaron.

I Coronakrisen har detta fått förödande effekter. Brukare som egentligen har behov av vård och omsorg i hemmet har av sagt sig tjänsterna och många har inte sökt hemtjänst trots att behov finns. Det är skrämmande att det finns personer som har vårdbehov som sitter hemma utan hjälp pga rädsla för den stora genomströmningen av personal.

Att anställningsformer är av stor betydelse har framkommit under Coronapandemin. Man anser att det är en stor bidragande orsak till den stora smittspridningen av Covid-19 på vård- och omsorgsboenden. Stor personal genomströmning ger sämre kontinuitet och kunnande i rutiner och därigenom ökar smittspridnings risken ytterligare. Det är mycket allvarligt att detta sker i äldreomsorgen där de människor är som behöver mest skydd. Anställningsformer inom Haninge kommuns äldreomsorgen har till stor del varit tillfälligt anställda och timanställda. Man har nu börjat tillsvidareanställa fler och timanställda anställs för längre perioder.

Den privata äldreomsorgen har ännu högre antal timanställda. Den underfinansierade sektorn präglas av otrygga anställningar och mycket låg bemanning. Privata aktörer dominerar på vissa håll när det gäller problem i arbetsmiljön, resurserna och möjlighet att snabbt åtgärda uppkomna brister. Vinstuttagen dränerar deras verksamhet, stora bonusar till aktieägare går före än att stärka verksamheterna och bedriva en bra personalpolitik.

Vänsterpartiet anser att man efter den värsta kris man haft i modern tid inom äldreomsorgen ska välfärds hjältarna hyllas med bättre arbetsvillkor och bättre arbetsmiljö. Det mest akuta åtgärda idag är en höjning av personalbemanning på samtliga äldreboenden och hemtjänst. Det är den största förutsättningen för att upprätthålla en hög kvalite inom äldreomsorgen. Detta är en nationell riktlinje som staten ger bidrag till och som är viktigt att kommunen följer. Det finns många delar som behöver utvecklas och förstärkas, allt från framtida boendeformer till att stärka förutsättningarna för att leva det liv man själv vill ha.

För att äldreomsorgen ska bli jämlik i hela landet behövs nationella riktlinjer. Former för insamling och spridning av nationell data om effektiva metoder, organisatoriska modeller, arbetssätt som bygger på kunskap och forskning för vård av äldre bör utvecklas. Det ska vara riktlinjer för kommuner och andra aktörer att följa. Ett nationellt program med riktlinjer ska implementeras för samtliga aktörer i äldreomsorgen.

Undersköterska inom hemtjänst, hemsjukvård och äldreboenden är Sveriges vanligaste yrke. Yrkesgruppen består av 132 300 anställda i Sverige och är även den största yrkesgruppen i Haninge kommun. Det är helt övervägande kvinnor. Under en lång tid har det blivit tuffare arbetsbelastning till följd av effektiviseringar och nedskärningar. I Haninge kommun står den yrkesgruppen för den största sjukfrånvaron. Man drabbas ofta av psykisk ohälsa och utbrändhet.

I äldreomsorgen är det 91 % kvinnor som arbetar i en mycket tung belastning och stressig arbetsmiljö. Den präglas av otrygga anställningar och vilket leder till en stor ekonomisk osäkerhet, låga löner, dålig pension och en svårighet att få lägenhetskontrakt och lån. Äldreomsorgen är en kommunal angelägenhet, men Vänsterpartiet anser att staten har ett stort ansvar för att alla äldre i Sverige oavsett var man bor och oavsett plånbokens tjocklek ska garanteras en god äldreomsorg. Med bakgrund av det tycker vi det är rimligt med en ökad statlig medfinansiering för att bl.a säkerställa tillgång till fler anställda, trygga anställningar och ökad fortbildning. Vi vill med vår budget säkra:

- Trygga fasta anställningar på heltid

Äldreomsorgen har en lång tradition av otrygga anställningar. Att anställningsformer har stor betydelse har tydligt framkommit i Corona Pandemin. Många timanställda och stor personal genomströmning ger en sämre kontinuitet och kunnande i rutiner. Därigenom har smittspridnings risken ökat markant.

Efter att heltid har blivit norm så arbetar man för att införa det i äldreomsorgen i Haninge kommun. Men de privata aktörerna har fortfarande många otrygga visstidsanställningar och mycket timpersonal. Kommunen måste ha hårdare krav att även de ska ha bättre anställningsvillkor för sin personal om de ska vara verksamma i kommunen. Vi vill att heltid ska vara norm och allmän visstidsanställning avskaffas.

Vänsterpartiet vill öka bemanningen till 110 % och att ordinarie personal täcker upp för korttidsfrånvaro. Det ger en tryggare omvårdnad för de boende att känna igen personalen och bättre kontinuitet. Också en besparing av kostsam bemanningspersonal.

Statliga stöd finns att söka för minska timanställningar och öka personalkontinuiteten.

- Ökad personaltäthet

Personalen är grunden för en bra, värdig och trygg äldreomsorg. Det är personalen som bygger äldreomsorgen. Bra bemanning är en förutsättning för att personalen ska få tid för möten med de äldre och göra ett bra jobb. Schemaläggningar med långa 12 - timmarspass, kortare och fler nattpass med vissa kvällspass, ofrivillig deltidarbete, stor andel personal med låg kunskapsnivå, tidspress som gör att man inte kan utföra arbetet att ge god omvårdnad och mycket låg minimibemanning sliter på personalen och skapar en otrygg miljö för brukarna. Det är svårt att be om hjälp och sällskap när man upplever hur stressad personalen är. För att äldre ska känna sig trygga och få den omsorg de är i behov av måste personalen ha tid att ge den hjälp och omsorg som behövs. I den statliga utredningen, SOU 2017:21, fastslår man att det ska finnas tid att ge individuell omsorg efter brukarens behov. I den ingår även att ha tid för social samvaro, vilket är kvalitetshöjande. Vilket Haninge kommuns äldreomsorg inte uppfyller.

- Utbildning och fortbildning

I hemtjänst i Haninge idag är det 60 % som saknar undersköterskeutbildning och på vård- och omsorgsboende är det 50 %. Att så stor del av personalen inte har någon grundutbildning är problematiskt. Brukarna får inte rätt vård efter de skador och sjukdomar de har.

Efter pandemins utbrott har detta belysts som en bidragande faktor till att en kvalificerad vård var svår att genomföra i början.

Grundläggande utbildning för undersköterskor har genom stöd av statsbidrag påbörjats. Efter avslutad utbildning garanteras personalen en tillsvidareanställning. Målet är att alla ska ha adekvat utbildning för att arbeta inom kommunens äldreomsorg.

Fortbildning till specialistundersköterskor för äldreomsorg ska ge personalen en möjlighet till kompetensutveckling. Med hjälp av de statliga stöden som finns att söka ska hela äldreomsorgen genomgå en kvalitetshöjning. Detta är också en viktig del för att vara en attraktiv och arbetsgivare.

- Schemaläggning

Den svenska modellen på arbetsmarknaden är att arbetsgivare och arbetstagare förhandlar om schemaläggning. Det är viktigt att man inom politiken lägger en budget som tillåter moderna och individuella scheman inom äldreomsorgen. Det är mycket realistiskt att pressa in heltids scheman på fyra veckors schemaperioder som är konstruerade för deltidsarbete. Det ger många arbetspass och kortare vilotider mellan passen. Att införa 9 timmars nattpass och få fylla upp tiden med kvällspass också är helt oförsvarbart. Detta ger många arbetspass med mycket korta ledigheter emellan. Forskningen visar att det är stora hälsorisker med nattarbete och man ska ha några dygns vila mellan varje arbetsperiod för omställningarna mellan dag och natt är ohälsosamma.

Det är inte rimligt att arbetsgivaren tvingas betala med sin hälsa och fritid för att tillgodose arbetsgivarens behov av flexibilitet och precisionsbemanning. Tvärtom är det här kostsamt för arbetsgivaren eftersom sjukfrånvaron blir hög när personalen

pressas för hårt. Det är också stor risk att göra fel och enligt kommunens egen statistik har fel hantering av medicin ökat markant.

Vänsterpartiet vill att kommunen definitivt upphör med ohälsosamma nattpass och med 12 - timmars pass för personalen. För en bra arbetsmiljö ska scheman läggas på minst 6 veckor så det blir luft i schemat. Det är viktigt att arbeta för en arbetstidsförkortning speciellt för nattpersonalen.

- Stärk den medicinska kompetensen

I takt med en längre livslängd, rent generellt, så är många av dagens äldre multisjuka. Man räknar med att ca 85 % av svenskar över 85 år har minst en kronisk sjukdom. Det är runt 90 % av de som får kommunala omsorgsinsatser som har någon kronisk sjukdom. Det är den verklighet som vård och omsorg måste utgå ifrån. De äldre multisjuka behöver en sammanhållen vård och omsorg med hög medicinsk kompetens.

Äldreomsorg handlar inte enbart om omsorg och omvårdnad, utan ofta om krävande sjukvårdsinsatser. På vård- och omsorgsboenden har majoriteten av de boende en omfattande och komplicerad sjukdomsbild. Samma gäller de personer som har hemsjukvård. Sedan 1992 när ädelreformen genomfördes har kommunen samlat ansvar för vård och omsorg för äldre och handikappade. Det har varit och är en stor utveckling med att fler blir allt äldre och vårdbehoven ökar. Detta har inte följts upp med erforderlig medicinsk kompetens bland omsorgens personal och ledning. En mycket viktig orsak till bristerna är att läkare inte ingår i kommunens organisation och de avtal om läkartillgång som finns med regionen ofta är otillräckliga. Bristen på geriatriker, geriatrisk kompetens och medicinsk ledning i många kommuner leder till ohållbara brister i den kommunala äldresjukvården. Denna brist har varit mycket synliggjord detta år med Coronan då mycket bedömning har skett digitalt av läkare utan fysisk kontakt med brukarna.

Personer med demenssjukdomar och demenssymtom ökar kraftigt i takt med att många blir mycket äldre idag. Man lever längre med sin demenssjukdom. Det är inte bara sjukdomsdiagnosen som ska ställas utan även diagnos på de skador man har i hjärnan och vad de innebär för det dagliga livet. Yrkesgrupper som arbetsterapeuter

och fysioterapeuter ska göra bedömningar om ger vägledning och ska följas av samtlig personal. Man behöver mer aktivt använda det kunnandet som finns genom forskning och ha goda geriatriska kunskaper hos samtliga personalkategorier. Man kan söka statligt stöd för utbilda special undersköterskor inriktat på demenssjukdomar. Tidiga insatser är viktiga och särskilda vårdformer speciellt inriktade mot personer med demens.

Personer med demenssjukdomar är den stora gruppen på vård- och omsorgsboenden i kommunen. Kunskaper finns hur en boendemiljön ska vara utformad. Kommunen har i det nya boendet använt den kunskapen och även infört digitala hjälpmedel som underlättar för den boende och som ökar patientsäkerheten. Tyvärr så brister detta mycket hos privata aktörer där miljön ofta förstärker förvirringen.

Corona-pandemin har blottlagt de stora bristerna i geriatrisk kompetens och låga bemannings nivåer. Staten går nu ut med stora stödåtgärder för kommunerna att söka för att återbygga äldreomsorgen. Stödåtgärder för ökad läkartäthet och ökning av sjuksköterskebemanningen. Nu ligger ansvaret på Haninge kommun att söka dessa stöd och följa de nationella riktlinjerna om kvalitetshöjande åtgärder i äldreomsorgen.

Äldre multisjuka är mest beroende av sjukvård och drabbas mest när sjukvården blir allt mer kommersialiserad och fragmenterad. Flertalet över 80 år har kroniska sjukdomar och boende på vård- och omsorgsboende har oftast flera kroniska sjukdomar där demenssjukdomar är framträdande. Utredningen (SOU 2017:2) föreslår att multiprofessionella team utformas med undersköterskor, sjuksköterskor, arbetsterapeut, fysioterapeut och läkare. Teamen ska även ha tillgång till dietist, logoped, pedagog, kurator, psykolog och farmaceut.

Mycket stor vikt att privata aktörer med vinstintresset inte ska kunna fragmentera en sammanhållen vård och omsorg med hjälp av lagen om valfrihet (LOV). Kontinuitet och helhetsbedömning ska sättas i fokus.

Förslaget är på sikt en sammanhållen primärvård som ska fullgöra primärvårdsuppdraget för äldre med omfattande behov. Den ska utföras gemensamt med kommunernas hälso- och sjukvård och socialtjänst i syfte att ge en

sammanhållen tjänst enligt utredningen. Mycket stor vikt är att detta system måste vara sammanhållet och inte omfattas av LOV. Trygghet uppnås med stark kontinuitet där de äldre och personalen känner varandra. Mycket hög medicinsk kompetens i geriatrik och framförallt i demens och kopplad till regionens sjukvård.

Kommunen ska ha en medicinskt ansvarig sjuksköterska MAS som har det övergripande medicinska ansvaret för de verksamhetsområden som kommunen ansvarar för. MAS har ansvar för kvalitet och säkerhet i den verksamhet som kommunen bedriver enligt 18 och 18a §§ hälso- och sjukvårdslagen. Ansvaret avser den vård och behandling som patienterna ges samt de krav som ställs på läkemedelshantering, dokumentation, anmälan av skador m.m i hälso- och sjukvårdsverksamhet. Vänsterpartiet anser att MAS viktiga roll när det gäller säkerhet och kvalite gör att tjänsten bör ges ökade befogenheter att inspektera och granska kvalitén i vården, även när det gäller de privata aktörerna som bedriver äldreomsorg.

- Beredskapsplaner inom äldreomsorgen för utbrott av virus och pandemier

I samband med Coronapandemins utbrott framkom mycket bristande beredskap inom äldreomsorgen. Bara fyra av tio kommuner hade en kontinuitetsplan för hur verksamheter vid vård- och omsorgsboenden för äldre och hemtjänst skulle upprätthållas vid en kris. Socialstyrelsen har nyligen gjort en enkätundersökning bland landets kommuner där detta framkom. Krisberedskapen varierar stort mellan kommunerna. I Haninge tog förvaltningen fram en kontinuitetsplan i mars 2020. Med den konkurrensutsättning genom LOV som finns inom äldreomsorgen är det viktigt se till att krisberedskap finns med i kravspecifikationen för verksamheter som upphandlas. Av Socialstyrelsens undersökning framgår att i mer än hälften av kommunerna inte finns några rutiner alls för detta.

Planering och beredskap inför utbrott av virus måste kraftigt förbättras.

Vänsterpartiet anser att på varje vård- och omsorgsboende samt att för varje utförare av hemtjänst och hemsjukvård i varje kommun ska finnas en plan för hur större utbrott av virus och pandemier ska bekämpas.

Utvecklande fritid och sociala aktiviteter

Möjlighet ska finnas att fortsätta med ett aktivt liv med fritidsintressen, deltagande i sociala aktiviteter och att kunna utveckla nya intressen efter egen vilja och förmåga i livets alla skeenden. Att bli äldre ska inte innebära att livet blir ensamt, tomt och trist.

Det finns många goda exempel på Träffpunkter, kulturarrangemang, sångköror, gruppresor och vinprovning. Vård- och omsorgsboenden har pub, trivselträffar, årstidsbundna fester som jul- och påskmiddagar, midsommarfest, gymnastik och dans, en otrolig kreativitet för att skapa trivsel. På vissa håll har äldreomsorg och barnomsorg integrerats. Fina trädgårdar med blommor och odling för de äldre att njuta av och ta fina promenader i. Fysisk aktivitet är mycket viktigt för äldre och att man får använda de förmågor som man har.

Idag har man digitaliserat boenden för att kunna ge en möjlighet till kontakt med anhöriga på grund av besöksrestriktioner av pandemin. Det har nu blivit en naturlig del att kunna kommunicera med vänner och familj via olika digitala plattformar, som även efter pandemin kommer ge möjlighet till en lättare kontakt med andra utanför boendet.

Utevistelser är mycket viktigt för de boende och ska genomföras i högre grad. Vi ser mycket positivt på projektet "Vind i håret" där kommunen köpte in cyklar med vagn framtill som man sedan skjutsade de äldre ut till naturnära områden. Vi vill stärka förutsättningarna för fler kommuner att köpa in utflyktsbussar. Den kan användas av alla vård- och omsorgsboenden i kommunen. Ge möjlighet för de boende att åka på utflykt, delta på kulturevenemang, besöka museum och även gå på bio och restaurang. Det finns kommuner med stor landsbygd som hämtar upp äldre och tar dem med på utflykter och till mötesplatser.

Politikens roll är inte att detaljstyra men att ge äldreomsorgen bra förutsättningar för att kunna bedriva en god omsorg och meningsfull verksamhet. Den äldre och hens behov och vilja ska vara i centrum. Utifrån det får utbud och stöd anpassas och tillsammans med personalen gemensamt planera för olika aktiviteter. Det lokala kultur- och föreningslivet, kommunala verksamheter och fristående aktörer ska

involveras och engageras vid planering och genomförande, det skapar en stor mångfald av olika aktiviteter.

Framtidens boende

Vårt boende har stor betydelse för hur vi trivs och hur vi mår. Trivsel i bostaden, platsen vi bor på och möjligheterna att göra det vi vill och behöver göra är viktiga faktorer för ett nöjsamt liv. Bostaden ska passa ditt liv, intressen, hälsan och framförallt ekonomin. Livet är alltid föränderligt och hälsa, ekonomi och familjestorlek kan förändras. Det är då en vikt att boendesituationen kan anpassas efter de specifika behov som kan uppstå. Alla ska kunna bo bra även när man är äldre.

Befolkningen har blivit äldre och en trend som genomsyrat äldreomsorgen en längre period är att man ska bo hemma så länge som möjligt. Många gånger i absurdum. Man har minskat boendeformer med specifik inriktning för äldre t.ex servicehus för att hålla nere kostnadsökningarna när antalet äldre ökar. Det är negativt för äldreomsorgen och går ut över de äldres behov och begränsar deras möjligheter till inflytande och valfrihet. De ska själv bestämma hur länge de vill bo kvar hemma, när behovet uppstår av stöd ska det finnas möjlighet att flytta till en annan boendeform. Äldreomsorgen ska ge trygghet, gemenskap och olika aktiviteter som bryter ensamhet och isolering.

Vänsterpartiet ser ett stort behov av att de befintliga vård- och omsorgsboenden är i bra skick och att man bygger nya boendeformer. Idag är behovet av vård- och omsorgsboende tillfredsställt i Haninge några år framåt. Det som är önskvärt att man kan få mer vårdintensiv hjälp på vård- och omsorgsboenden. Därigenom minska risken att behöva åka in och ut till sjukhus om allmäntillståndet försämras.

På vård- och omsorgsboenden ska maten vara av stor vikt och lagas på plats. De boende ska få vara delaktiga i planering och lagning av mat. Stimulera smak- och luktsinnet och väcka minnen. Matsalen ska vara trivsamt och måltiden kännas familjär med dukning och karottsystem. Personalen sitter med vid matbordet och har pedagogiska måltider med de boende.

Trygghetsboende och lägenheter med prisvärda hyror är de boenden som är mycket eftersatta. Det finns idag en stor problematik med ensamhet och isolering, det skulle

brytas med ett trygghetsboende. Med trygghetsboende fördröjs behovet av vård- och omsorgsboende. Utvecklingen av olika boendeformer ska utgå från befintlig forskning tillsammans med forskare och arkitekter. Boenden där den äldre kan mötas med de resurser som krävs utifrån behov.

Vissa vård- och omsorgsboenden är placerade i samma hus som förskolor. Generationer möts och kommunerna använder lokalerna mer effektivt. En förutsättning för att det ska bli en bra miljö för alla är de att de olika verksamheterna har egna vardagsytor och gemensamma ytor.

Umgänget ska ske på en frivillig basis för de äldre. Alla äldre orkar inte med barns intensitet.

Vänsterpartiet anser att även koncept med kombinerade student- och äldreboenden ska utvecklas. Speciellt intressant att knyta an till vårdutbildningar.

Dagverksamhet för de som bor i ordinärt boende att komma till regelbundet är väsentlig för att bryta isolering. Även en avlastning för anhöriga som drar ett tungt lass. Somatisk dagverksamheten bör gå tillbaka till tidigare form när man även kunde få individuell träning och social samvaro. Har man vissa skador efter ex. en stroke så är träningen livslång. En arbetsterapeut och undersköterskor med rehabutbildning är viktiga i den verksamheten.

Även speciell dagverksamhet för personer med demenssjukdomar är av stor vikt. Med undersköterskor med specialkompetens för demens.

Vänsterpartiets prioriterade uppdrag till Äldrenämnden:

Flera boenden som seniorer har råd med

Det kommer att ske en stor ökning av äldre människor och framför allt i åldersgruppen från 80 år och äldre. Många av dem lever i ensamhet. Det leder till isolering, oro och brist på sociala kontakter.

Vänsterpartiet ställer krav på nya boendeformer för seniorer som inte har omvårdnadsbehov utan en levnadsform som bryter ensamhet och lindrar oro. Vi anser att det måste byggas olika former av boenden för seniorer.

Det ska finnas mindre lägenheter med prisvärda hyror som seniorer kan flytta till när familjen blivit mindre och när man vid en låg pension inte längre har råd med höga hyror. En problematik som är att det byggs många bostadsrätter, men pensionärer får inga bostadslån hos bankerna när pensionen är låg. Viktigt att söka det statliga stöd som nu finns för att stimulera ombyggnation och nybyggnation av lägenheter med prisvärda hyror, särskilt riktat för personer över 65 år.

I Haninge kommun byggs nya stadskärnor och det är av vikt att hyreslägenheter med låga hyror byggs även där, annars så hamnar de äldre i utkanten av samhällets geografiskt. Samt kommer längre ifrån service, kollektivtrafik och de yngre generationerna.

Bygg kollektivhus med billiga hyresrätter

Boendeformen kollektivhus finns inte i Haninge som seniorboende. Det är en resurseffektiv boendeform (gällande exempelvis ytor och redskap) och ökar sociala kontakter. Man har även sin egna lägenhet. Om de sker i sambyggnation med olika generationer kan man hjälpa varandra med praktiska saker, dela på utrymme för olika aktiviteter, laga mat tillsammans och äta tillsammans. Utbytet mellan olika generationer ger mycket stimulans. Upplevs som en stor trygghet för de anhöriga. Även behovet av vård- och omsorgsboende flyttas fram. Specifika kollektivhus för seniorer ger en mycket stor trygghet.

Vänsterpartiet vill att Haninge kommun följer Stockholms stads exempel och bygger kollektivhus i egen regi. Deras egna allmännyttiga bostadsbolag äger och driver ett flertal kollektivhus med prisvärda hyresrätter. Äldreförvaltningen och Haninge Bostäder kan samarbeta för att skapa ett kollektivhus med prisvärda hyresrätter och tryggt boende för seniorer specifikt.

Boende efter behov

Trygghetsboenden ska byggas, där finns personal på vissa tider och man kan få tillsyn och hjälp efter behov. Denna boendeform ger en värdigare tid i hemmet och bryter den stora ensamheten som är mycket utbredd. Det fördröjer även behovet av vård- och omsorgsboende.

Vid utformning av nya boendemiljöer och omvårdnadsområden är det viktigt att uppnå FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning att uppnå jämlikhet när det gäller levnadsvillkor och full delaktighet i samhället.

Mer tid för personal inom hemtjänst

Hemtjänst idag styrs av minutscheman och ersättning till hemtjänst verksamheterna styrs av minutersättning. Endast den tid personalen är hos brukaren ger ersättning. Det finns ingen tid för dokumentation, iordningställande av nycklar och väskor med material eller gång- och körtider mellan ärenden inlagda på de ärende scheman personal får för det dagliga arbetet. Den tiden finns ingen ersättning för. Det gör att planerare trycker in så många ärendetider som möjligt. Det leder till en stor brist på kunskande om brukarnas behov när dokumentation varken hinner läsas dagligen eller skrivas. Personalen upplever en mycket stressad situation.

Tid för läsning och dokumentering av genomförandeplaner ska finnas inplanerade varje dag. Det ger brukarna en säkrare vård och personalen en tryggare arbetsmiljö.

För att minska på stress ska det vara relevanta körtider och parkeringstider mellan ärenden. Brukarens tid får inte naggas av för korta tider mellan ärenden.

Schemaläggning ska införas som bygger på tillit att personalen kan sina ärenden och ger den tid brukaren behöver den dagen byggd på brukarens dagsform.

Ersättning ska inte gå efter minut styrning utan måste också beräknas på den tid som är emellan ärenden.

I hemtjänst ska ramtider införas för brukarna, de ska ha ett eget bestämmande vad man vill ha hjälp med vid besöket. Inför "matkassen", halvfabrikat där man gör den sista tillagningen i brukarens hem. Svält är ett stort problem bland äldre och godare, hemlagad mat ger en förbättrad matsituation.

Ramtiden (ärendetiden) får inte understiga femton minuter. Vi anser att man ska ge brukarna respekten att få känna sig sedda. Det ska finnas tid för ett socialt möte mellan brukaren och personalen vid besöken. För att skapa en tryggare tillvaro för brukarna är det viktigt att man inte har för stor personal genomströmning. Det har visat sig vara en bidragande orsak till spridningen av Covid-19. Till det erfordras en

högre bemanning. Viktigt att söka det statliga stöd som finns för att öka personalkontinuiteten.

Bättre hantering för parkering inom hemtjänst, stöd- och nattpatrull

Den bilburna hemtjänst-, stöd- och nattpatrullens personal ska inte ha privata utlägg för parkeringsavgifter vid tjänsteutövning. På kommunal mark ska ett nyttoparkeringstillstånd införas och på Haninge Bostäders mark ska ett parkeringstillstånd finnas. På privat mark ska personalen ha parkeringsappar på sina tjänstetelefoner kopplade till betalnings konton på kommunen till parkeringstillstånd är löst.

Anhörigstöd

Anhöriga svarar för merparten av insatserna till äldre personer som har behov av hjälp i sin vardag. Anhörig ska anställas och få regelbundna anhörigsamtal. Även lättillgänglig information om vilket stöd de kan få. Regelbunden avlastning genom somatisk- och demens dagverksamheter och erbjudas regelbunden vistelse för den sjuke anhöriga på korttidsboende.

Somatisk dagverksamhet

Återinföra somatisk dagverksamhet där man kan få individuella träningar och socialt umgänge. Många med kroniska sjukdomar och skador behöver en livslång träning för att behålla förmågor. Rehab personal, arbetsterapeut och undersköterskor med specialkompetens bedriver arbetet.

Återuppbyggnad av en nedmonterad verksamhet inom vård- och omsorgsboenden

Kvaliteten ska åter byggas upp och de stora bristerna som uppdagats under Coronapandemin måste åtgärdas. I Haninge kommun ska du som är äldre känna dig trygg och få leva ett innehållsrikt och aktivt liv efter egna önskemål. Vård- och omsorgsboende ska ha en hemliknande miljö med de boendes välmående i centrum. Bemanningen ska alltid vara så hög att man alltid får sina primära behov tillgodosedda. All omvårdnad ska ske i brukarens egen takt efter personens dagsform. Alltid finnas social tid mellan boende och personal. När omvårdnads situationen kräver två personal/dagtid ska bemanning vara så hög att det finns en person ute på

enheten och kan vara behjälplig till övriga boenden. Oavsett veckodag ska bemanningen vara tre personal på dagtid när omvårdnad och måltider sker.

Aktiviteter och umgänge ska erbjudas varje dag, både i grupp och individuellt. Utevistelse och promenad efter den boendes önskemål.

Palliativ vård

I livets slutskede ska man ha rätt till palliativ vård efter de riktlinjer som finns. Vid brytsamtal med boende, anhörig och läkare, sjuksköterska är det den boendes vilja som ska vara rådande.

Respekt för olika religioners sätt att möta döden. Man ska sätta in vak de sista dygnet så att den döende inte avlider ensam. Endast om boende själv fränsäger sig vaket ska undantag göras. En återgång till den etik som tidigare fanns inom äldreomsorgen.

Demensvård

Demenssjukdomar ökar bland både yngre och äldre. Det är av vikt att man har demensvård i olika stadier av sjukdomen. Viktigt av varje individ får omsorgen efter sina skador och personal måste kunna mer om vad de hjärnskador innebär som är vanliga vid demenssjukdomar.

Demensteam inom hemtjänst ska ha hög bemanning och specialkunskap. Brukarna ska ha rätt till en stabil personal kontinuitet. Det ska vara undersköterskor med special kompetens utbildning för demens som ska arbeta på de riktade verksamheterna för demensvård.

Dagverksamhet ska erbjudas

Dagverksamhet för personer under 75 år vid insjuknandet. Sjukdomen har en annan utveckling och personer känner sig utanför när övriga besökare är i åldersgruppen 80 år och uppåt. En dagverksamhet i hemmiljö och med mycket kompetent personal ger mervärde till dessa personer och är en beprövad behandlingsmetod.

Personalens arbetsmiljö och kunnande

Mycket stora brister har framkommit i pandemins spår av okunskap och för låg bemanning. Vänsterpartiet ser med glädje att personalen har heldid som norm.

Heltidsmättet för nattarbete ska sänkas, de sk "hälsoscheman" som används idag där nattarbetstid är nio timmar och nattpersonal måste gå in och jobba vissa kvällspass för att fylla upp arbetstiden är en stor hälsorisk. Helt emot vad forskningen säger, som nattarbetare ska man ha så få omställningar som möjligt och med flera dygns vila emellan. Arbetstiden ska aldrig överstiga tio timmar/natt och åtta timmar dag. Grundbemanningen natt ska vara så hög att ensamarbete minskar markant. Det är mycket viktigt med en sund bemanning för personalens välmående så att de hinner med den sociala kontakten med brukare, boende och hinna få sina raster.

Genom att ha 110 % bemanning på verksamheterna täcker man vikarie behovet vid korttidsfrånvaro med egen personal. Det höjer kvaliteten för de boende att personalen känns igen och kan verksamheten. Kostnaden vägs upp genom att man inte har kostnad för bemanningspersonal som är mycket kostsamt.

Den stora utstickande höga sjukfrånvaron hos äldreomsorgens personal är av stor vikt att åtgärda. Med kunskap om hälsorisker vid mycket ensamarbete, stress att hinna ge bra omvårdnad (för låg bemanning) och långa arbetspass med korta viloperioder är det viktigt att hälsoriskerna åtgärdas och forskning som finns används.

Med den ökade äldre befolkningen kommer behovet öka av kompetent vårdpersonalen inom äldreomsorgens olika områden. Den stora bristen av kunnande har varit den stora bidragande orsaken till så stor dödlighet inom äldreomsorgen under pandemins början. Staten har lagt en riktlinje nu för bygga upp äldreomsorgen och det är av vikt att kommunerna går efter den linjen. Stora ekonomiska satsningar behövs även på kommunal nivå. Statliga stöd ska få vårdpersonalen att utbilda sig och i framtiden ska alla var undersköterska. Det behövs en höjd närvaro av läkare och högre bemanning av sjuksköterskor för de äldre är ofta multisjuka. Jour sjuksköterskor på kvälls- och nattetid ska drivas i egen regi för en tryggare vård och ett bättre samarbete mellan kvälls- och nattpersonal på verksamheterna. Även här finns det statliga stöd att söka.

För att ge bästa kvalitet av omvårdnad behövs en ständig kunskapsutveckling och användning av nya rön och kunskaper i verksamheterna. För att vara attraktiv arbetsgivare måste verksamheterna ha modern schemaläggning som personalen har inflytande över och att organisationen är uppbyggd för heltidsanställningar.

Påbörja arbetstidsförkortning

Vi måste locka fler personal till äldreomsorgen och behålla den personal vi har. En arbetstidsförkortning till sex timmars arbetsdag, ger stora fördelar för personalens egna livssituation, skapar en bättre arbetsmiljö och gör Haninge kommuns äldreomsorg till en attraktivare arbetsplats. Införandet sker i en hemtjänstgrupp och en grupp inom socialförvaltningen för samtlig personal och en utvärdering sker efter två år.

Nattpersonalens heltidsmått ska sänkas.

Verksamhet som drivs i egen regi

Det är viktigt att äldreomsorgens olika delar är i egen regi. De skattemedel som avsätts till äldreomsorgen ska komma brukarna och verksamheterna till godo fullt ut. Det ger även brukarna en större trygghet att komma tillrätta med missförhållanden som kan uppstå, jämfört med privata företag. Med mer verksamhet i egen regi så kan vi använda bilarna inom hemtjänst mer effektivt än när det finns privata aktörer som åker bil i samma områden och därmed ökar utsläppen än om bara en bil behöver åka till ett område. Kommuninvånarnas skattepengar ska gå till en verksamhet med hög kvalitet med god arbetsmiljö för personalen och inte till privata vinster för företag. Icke vinstdrivande stiftelser är också ett alternativ för att få mer mångfald.

Vänsterpartiet vill ta tillbaka verksamheter i egen regi och vill påbörja det arbetet snarast.

Uppdrag till nämnden:

- Öka personalbemanningen på vård- och omsorgsboenden på dag- och nattetid.
- Öka personalbemanningen inom hemtjänstverksamheten.
- Öka antalet sjuksköterskor och därigenom höja den medicinska kunskapen.
- Införa ramtider för brukarna i ordinarie boende.

- Borttagning av minutscheman inom hemtjänst
- Borttagning av minutersättningsystemet och ersätta med tillitssystem
- Införa parkeringstillstånd för hemtjänst-, stöd- och nattpersonal
- Höja kunskapsnivån och utbilda samtlig personal till undersköterskor
- Utbilda undersköterskor till specialistundersköterskor för äldreomsorg
- Införa modern schemaläggning för heltidsarbete, vilket bygger på schemaperioder på 6 - 10 veckors perioder, individuellt anpassade scheman, helgarbete med flexibilitet.
- Bättre lönesatsningar och lönande att ta ansvar.
- Sänkt heltidsmått för nattpersonal
- Personalen ha mer delaktighet i verksamhetens utveckling.
- Utveckling av somatiska dagverksamheten med rehab personal som kan erbjuda träning och social samvaro.

10.4 Näringslivs- och arbetsmarknadsnämnden

Nämnden ska främja ett gott näringslivsklimat, minskad arbetslöshet och ökad sysselsättning. Nämnden ska också ge uppmärksamhet till frågor rörande högre utbildning samt främjande av näringslivet och besöksnäringen och dess utveckling. Näringslivsstrategin utgör en viktig utgångspunkt för nämndens arbete.

Driftbudget

Vänsterpartiets ekonomisk ram 2022: 400 tkr

Förändring från 2021: - 10 000 tkr

Skillnad mot den styrande alliansen 2022: - 19 600 tkr

Budgetramen ska täcka pris- och löneökningar samt nedanstående verksamhetsutveckling.

Ferieplatser och ungdomsjobb

I pandemins spår ökar långtidsarbetslösheten dramatiskt och arbetslösheten bland unga i Haninge är nu 10,8 %, en ökning med 1,7 %- enheter sedan föregående år. Att varken gå i skola eller arbeta leder till ett utanförskap som är svårt att ta sig ur på egen hand och lätt blir permanent vilket i sig förminskar individen och leder till en stor kostnad för samhället med ett framtida bidragsberoende.

Inför 2021 har kommunens förvaltningar lyckats skapa 450 ferieplatser och 26 ungdomsjobb. Av dessa är 21 ferieplatser och 7 ungdomsjobb ej tillsatta vilket är märkligt med tanke på att pandemin främst ökat arbetslösheten bland ungdomar.

Och vad gäller ferieplatserna så är ansökningarna från flickor dubbelt så många som från pojkar. Man har helt enkelt inte nått ut till hela målgruppen.

Att ha sysselsättning, skola eller jobb, får individen att växa och bli en viktig del av samhället. Att kommunen inte lyckats tillsätta alla ferieplatser och ungdomsjobb får ses som ett totalt misslyckande och mer pengar måste satsas för att nå ut till och motivera alla som är i behov av en början på sitt CV. Därför vill vi satsa på fler ungdomsjobb och framför allt rikta insatserna mot ungdomar som lever i hushåll med socioekonomiskt låg status.

Det är viktigt med det första steget in på arbetsmarknaden. Ett sommarjobb är ett bra sätt. Därför ska Haninge kommun erbjuda sommarjobb till fler årskullar än idag. Näringslivs- och arbetsmarknadsnämnden ska föra en dialog med respektive förvaltning om behovet av sommar-/semestervikarier och se till att kommunen har ett enhetligt förfarande i dessa frågor. Kostnaden för sommar-/semestervikarier ska dock bäras av respektive nämnd.

10.5 Stadsbyggnadsnämnden

Utöver vad som stadgas i kommunallag, speciallagstiftning och reglemente gäller följande för stadsbyggnadsnämnden. Stadsbyggnadsnämnden ansvarar för myndighetsutövning inom områdena detaljplaneläggning, bygglov, byggsamråd samt mätning och kartframställning. Nämnden är också kommunens myndighet i trafikfrågor och huvudman för kommunens gator, parker samt vatten och avlopp. Stadsbyggnadsnämnden har även det samlade ansvaret för arkitekturen i kommunen.

Driftbudget

Vänsterpartiets ekonomisk ram 2022: 185 000 tkr

Förändring från 2021: 17 000 tkr

Skillnad mot den styrande alliansen 2022: 0 tkr

Budgetramen ska täcka pris- och löneökningar samt nedanstående verksamhetsutveckling. Vad avser nämndens klimat- och miljöpolitiska mål; se avsnitt 6 tidigare i budgeten.

Stärk möjligheten till rekreation

Vi vill se en satsning på att utveckla möjligheterna till rekreation för haninges medborgare därför vill vi göra en satsning spontanidrottsanläggningar. Vi vill se att haninge kommun gör det enklare att leva ett aktivt och hälsosamt i haninge.

- Vi vill att kommunen ska bygga flera utegym på flera platser för att större delar av haninges befolkning skall ha enkel tillgång till träningsmöjligheter
- Vi vill att kommunen uppför en modern och väldesignad skejtpark.
- Vi vill att kommunen bygger ett par padelbanor i haninge. I flera olika delar av kommunen
- Vi vill även lägga till ytterligare två hundrastgårdar till de redan planerade då vi sett att det finns ett stort behov.

Dessa satsningar är vi övertygade skulle komma haninges medborgare väl till gagn.

Vi ser en stark efterfrågan från kommunens invånare att genomföra projekt som alla gynnas av, vi ser också att dessa satsningar skulle ge flera positiva effekter både på haninges stadsbild och men också på medborgarnas hälsa och välbefinnande.

10.6 Idrotts- och fritidsnämnden

Nämnden ska bedriva och främja idrotts- och friluftslivet, folkhälsoarbetet samt en meningsfull fritid för unga i kommunen. Nämnden ansvarar för idrotts- och friluftsmiljöer innefattande anläggningar såsom sporthallar, idrottsplatser, simhall och utomhusbasäng samt spontanidrottsytor, badplatser och motionsspår. Nämnden ansvarar även för verksamheten vid simhallen.

Driftbudget

Vänsterpartiets ekonomisk ram 2022: 170 000 tkr

Förändring från 2021: 28 000 tkr

Skillnad mot den styrande alliansen 2022: 9 000 tkr

Budgetramen ska täcka pris- och löneökningar samt nedanstående verksamhetsutveckling.

Särskilda uppdrag till idrotts- och fritidsnämnden:

Simundervisning

Haninge är en skärgårdskommun och det är självklart att alla som bor här ska kunna njuta av vad en skärgårdskommun har att erbjuda

Vatten är underbart och ger så många möjligheter att utvecklas samtidigt som vatten också är potentiellt livsfarligt. Man kan drunkna i vatten och därför är det så viktigt att lära sig att både hitta de fantastiska möjligheterna i vatten och att lära sig respekt för vatten.

I kommunen finns både barn och många vuxna som inte kan simma. Och tyvärr finns det ibland något lite skamligt att inte kunna simma, att aldrig ha fått möjlighet att lära sig det.

Barns möjlighet att lära sig simma ska inte vara beroende av föräldrarnas ekonomiska situation

Kommunen ska verka för att öka simkunskapen hos både barn och vuxna.

Fritidsgård i Norra delen av Haninge

Motion och idrott är ett stort intresse för många ungdomar. Men alla kanske inte vill eller har möjlighet att delta i idrotts- eller föreningslivet.

Det är därför viktigt att det finns fritidsgårdar och ungdomsgårdar där barn och unga kan umgås i alla kommundelar

Den norra delen av Haninge (ex Gudö, Vendelsögård och Sågen) saknar numera en fritids- eller ungdomsgård.

Fältassistenter

För att nå fler ungdomar på stan så bör kommunen införa fältfritidsledare. Det är ett komplement till fältassistenter i socialtjänstens regi. Ungdomar har ofta en helt annan inställning och villighet till samtal när en fritidsledare pratar med en på stan än när en fältassistent från socialtjänsten gör det. Syftet är att kunna fånga upp ungdomar som inte har hittat någon plats att tillbringa sin fritid. De kan hjälpa till att slussa ungdomen till en passande fritidsgård, ungdomsgård eller förening. Då många ungdomar någon gång har besökt en fritidsgård eller ungdomsgård så finns det ofta redan en relation att bygga på vilket öppnar upp för möte och samtal.

Fältfritidsledare har tidigare funnits i Haninge och är något som vi i Vänsterpartiet har föreslagit tidigare.

- Kommunen ska erbjuda gratis simundervisning för elever i årskurs fyra, fem och sex.
- Kommunen ska dessutom i ett samarbete med SFI erbjuda gratis simundervisning för invandrare.
- Kommunen ska öppna en fritidsgård i Sågenområdet.
- Kommunen ska dubbla mängden fältare på 2 år.

10.7 Kultur- och demokratinämnden

Nämndens uppgift är att bedriva och främja kulturverksamhet, samverka med föreningslivet samt följa och främja demokratiutvecklingen i Haninge. Nämnden ansvarar för bibliotek, kulturskola, kulturverksamhet, konsthall, konstutställningar, och offentlig konst, samt stöd och föreningsbidrag till studieförbund och föreningar inom kulturområdet.

Driftbudget

Vänsterpartiets ekonomisk ram 2022: 95 000 tkr

Förändring från 2021: 13 000 tkr

Skillnad mot den styrande alliansen 2022: 8 000 tkr

Budgetramen ska täcka pris- och löneökningar samt nedanstående verksamhetsutveckling.

Kultur har länge nedprioriterats i samhället av olika anledningar och det har varit tufft för våra kulturutövare. Detta har dock förstärkts i o m Covid-19. Därför är det extra viktigt idag att våga satsa på kulturlivet. Stärka våra föreningar och hjälpa dem ta sig över hinder så som lokalbrist. Utmaningarna för den kulturella infrastrukturen är stora. Samtidigt som vi alla arbetar för att hantera situationen är det viktigt att blicka framåt och tillsammans fortsätta det långsiktiga arbetet med att värna och stärka kulturen.

Föreningslokaler

Ett problem många föreningar står för idag är brist på lokaler. De är ofta dyra och är många gånger inte anpassade för den verksamhet föreningarna vill utföra. Detta är ett problem som sträcker sig från kvinnojouren hela vägen till taekwondo klubb viking. Det här är ett problem som skapats av den avdemokratisering av allmänna ytor och byggnader som skett under många år med New Public Management som ledstjärna. Ett problem som förvärrats något avsevärt med rivningen av Jordbro kultur- och föreningshus samt förseningen av vegaskolan. Vegaskolan ska nämligen även inhysa ett allaktivitetshus. Vi ser ett behov av att demokratisera kommunens mark och lokaler igen men tar ett steg i taget. De två första kraven vi vill få igenom i Haninge angående lokaler för föreningslivet är ett nytt allaktivitetshus i Brandbergen samt en ateljé.

Kulturskolan

Kulturskolan gör ett fantastiskt arbete för att bygga ett gott kulturellt kapital till framförallt våra barn. Något som de dock nämnt gång på gång är att maxtaxan i Haninge är för hög. Många har inte råd och det finns säkerligen de barn som inte ens vågar fråga sina föräldrar på grund av det höga terminspriset. Kulturverksamhet ska finnas för alla barn även i praktiken. Det skall inte vara ett privilegium. Nationellt är trenden att terminsavgifterna har sjunkit något på senare tid, rikssnittet ligger på 643 kronor. Och 16 kommuner kör avgiftsfritt. Vi i Haninge ligger på 1000 kronor som maxtaxa. Detta gör att bl.a. samtliga kurser i musikskolan ligger på 1000 kronor per termin. Dansstudion har nästan samma prislapp på sina terminer. Vi tror att det finns många saker som kan förbättras för att göra kulturen mer tillgänglig för alla. Precis som kulturskolan själva så anser vi att sänka maxtaxan är en utav dem förbättringarna.

ABF och kulturparken

ABF som alla andra föreningar i kommunen anser att bristen på lokaler borde vara av stor prioritet för kommunen. ABF själva erbjuder genom sin förening lokaler till andra organisationer. De har dock tvingats neka folk p.g.a. att lokalerna inte är anpassade för alla. Denna fråga är extra viktig då kommunen lagt ner Terminal 4 i Handen som var en lokal där funktionsvariations-organisationer höll till. Därför

önskar de att de kunde vara i den nu outnyttjade Bagarvillan. Vilket är något vi i Vänsterpartiet gärna ger dem möjlighet till. Dock så behöver hela kulturparken en renovering och vi vill i den vevan även se en bättre anpassning på fler av dess byggnader, så att människor med funktionsvariationer inte stängs ute p.g.a. dålig tillgänglighet. Om vi vill stärka föreningslivet i Haninge så måste vi ge dem goda förutsättningar för att växa och möjlighet för nya att etableras. Detta tror vi görs bäst med ett tryggt och starkt föreningsbidrag i kommunen och tillgång till billiga och bra lokaler.

Följande uppdrag ges till nämnden:

- Säkerställ en ateljé i kommunen
- Sänk kulturskolans maxtaxa från 1000 kr till 400 kr
- Renovera kulturparken och med det gör den mer tillgänglig för människor med alla former av funktionsvariationer

10.8 Grund- och förskolenämnden

Utöver vad som stadgas i kommunallag, speciallagstiftning och reglemente gäller följande för grund- och förskolenämnden. Skolformer i Haninge kommun upp till och med årskurs 9 är organiserade under grund- och förskolenämnden: förskoleverksamhet, förskoleklass, grundskola, grundsärskola och fritidshemsverksamhet.

Driftbudget

Vänsterpartiets ekonomisk ram 2022: 2 300 000 tkr

Förändring från 2021: 220 000 tkr

Skillnad mot den styrande alliansen 2022: 75 000 tkr

Ramen redovisas exklusive den reserv som lagts hos kommunfullmäktige för att täcka icke prognostiserade volymrisker i pengsystemet. Budgetramen ska täcka pris- och löneökningar samt nedanstående verksamhetsutveckling.

Det är viktigt att skolans olika delar är i egen regi. Dels ska de skattemedel som avsätts komma eleverna och verksamheterna till godo fullt ut. Det ger även eleverna och personalen en större trygghet att komma tillrätta med missförhållanden som kan uppstå, jämfört med privata företag. Kommuninvånarnas skattepengar ska gå till en verksamhet med hög kvalitet med god arbetsmiljö för personalen, inte till privata vinster för företagen. Dels så har utbildningsförvaltningen det svårt redan idag med planeringen inför framtiden. De privata företagen gör att det går inte att ta ett helhetsgrepp i frågan och planera framåt. Andelen elever i förskola och skola som går

i kommunal regi minskar. Det försvårar för kommunen och försämrar för eleverna och personalen.

Vi vill sätta ett stopp för etablering av fler privata företag inom välfärden, även inom förskolan och skolan.

Elevpengen är det som i grunden styr resurserna i skolan. Det är elevpengen som styr vilka fasta kostnader skolan kan budgetera med, t ex vilken lärartäthet man kan ha eller omvänt; hur stora klasserna ska vara. Den styrande alliansen höjer elevpengen för alla elevkategorier med 7%, utom strukturbidraget för nyanlända som man, förvånansvärt nog, fryser. Innan vi får igenom en genomgripande förändring av elevpengen, där vi låter flera strukturella frågor få genomslag i syfte att skapa en likvärdig skola, så höjer också Vänsterpartiet elevpengen i alla elevkategorier med 7% - inklusive strukturbidraget för nyanlända. Det gör att Vänsterpartiet lägger 1 885 tkr mer i elevpengssystemet än den styrande alliansen.

Haninge använder strukturbidrag i väldigt liten skala: för nyanlända och barnomsorg på obekvämt arbetstid. Men man kan också ha fler strukturella faktorer.

Skolinspektionen noterar glädjande att "En tendens som kunnat iaktas i granskningen är att den socioekonomiska faktorn **vårdnadshavarens utbildningsbakgrund** används av allt fler kommuner."

[Skolinspektionen - kommunens arbete med segregationen i skolan](#)

Den typen av strukturstöd, som kompenserar skolor som har många socioekonomiskt svaga elever, bör införas i Haninge.

Skolinspektionen har vidare undersökt hur kommunerna använder strukturbidrag och är ganska kritisk:

"Här följer Skolinspektionens viktigaste iakttagelser: Endast en liten del av de ekonomiska resurserna omfördelas för att uppväga skillnader i barns och elevers förutsättningar. I tolv av de granskade kommunerna har Skolinspektionen identifierat utvecklingsområden som är direkt förknippade med

resursfördelningssystemet. I ett mindre antal kommuner är omfördelningen så liten, till exempel 1–2 procent av grundskolans budget, att det framstår som osannolikt att omfördelade medel kunnat få någon påtaglig effekt. I de fall omfördelning alls sker inom förskolan liknar den grundskolans. Omfördelning mellan fritidshem enligt socioekonomiska kriterier förekommer sällan. Resultatet visar dock att det finns kommuner som åstadkommer kraftfull omfördelning. Exempel finns där skolor fått upp till 50 procent högre skolpeng än genomsnittet som resultat av socioekonomisk omfördelning, vilket skapat förutsättningar för att utveckla verksamheten.”

[Skolinspektionen - kommunens arbete med segregationen i skolan](#)

I Haninge utgör strukturbidragen 7,1% av elevpengarna. Så Haninge ligger i de nedre regionerna för att kompensera socioekonomiska faktorer. Strukturbidraget till barnomsorg på obekvämlig arbetstid är ju inte per se en kompensation för socioekonomiska förhållanden, utan en kompensation för kostnadsbilden att bedriva barnomsorg på obekvämlig arbetstid.

Vänsterpartiet är kritisk mot systemet med elevpeng

Vänsterpartiet anser att nuvarande skolfinansieringssystem med elevpeng måste avskaffas för att öka likvärdigheten i skolan. Modellen där en viss summa pengar följer med varje elev skapar incitament för stora klasser. Kostnaderna för att bedriva undervisning är i stort sett de samma oavsett klassens storlek, vilket leder till att stora klasser går med överskott och mindre klasser med underskott. Med andra ord missgynnas skolor med hög lärartäthet medan skolor med låg lärartäthet gynnas av dagens elevpengssystem. Skolor på landsbygd och skolor med elever med behov av mindre undervisningsgrupper missgynnas. Klasstorlek och lärartäthet har betydelse för elevers kunskapsinläring. Tydligast är det för elever som går de första åren i grundskolan, samt elever som inte får så mycket stöd i sina studier hemifrån. Med ett förändrat skolfinansieringssystem, nationellt ansvarstagande och en sammanhållen skola kan den negativa trenden vändas och skolsystemet ges förutsättningar att bli jämlikt. Vänsterpartiet vill därför att staten ska överta huvudansvaret för skolväsendets samtliga områden för att garantera alla enheter likvärdiga ekonomiska och kompetensmässiga förutsättningar.

Vänsterpartiets skolpolitik

En demokratisk och trygg skola

Vänsterpartiets ideal kring demokrati bygger på upplysta samhällsmedborgare. Det kräver både ett sammanhållet utbildningssystem och en hög nivå av kunskap hos hela befolkningen. Vi vill skapa en jämlik och sammanhållen skola. Förskolan och skolan ska lägga grunden för ett liv med möjligheter – inte ett förstelnat klassamhälle, som i sin tur leder till otrygghet och splittring.

En jämlik skola och förskola är bra för alla. När elever med olika bakgrund och livsåskådning möts förbättras inte bara resultaten utan också sammanhållningen. Skolan kan inte avskaffa klassamhället och lösa alla samhällets orättvisor men jämna ut skillnader så att alla barn får en bra start i livet. Därför bör den tillföras mer resurser som fördelas efter behov, så att de barn som behöver stöd kan få det direkt och inte halkar efter.

I en demokratisk skola möts alla elever av positiva förväntningar inte minst eftersom det finns stark evidens för att det är så det bästa lärandet sker. I en demokratisk skola arbetar man också utifrån premissen att det är skolans och undervisningens kvalitet som avgör hur det går för eleverna och eftersträvar aktivt att motverka de skillnader i förutsättningar som följer med elevernas bakgrund. Det innebär att skolan måste bli mycket bättre på att erbjuda elever särskilda stödinsatser, något som har stor betydelse för det förebyggande trygghetsarbetet. Dessa insatser måste ständigt följas upp och omprövas så att de hela tiden är anpassade till elevens behov. Våldsytringar och mobbning ska aldrig accepteras, samtidigt som mest fokus bör ligga på att motverka grundorsakerna.

Satsa mer på stödfunktioner och elevhälsan

År 2020 är ett år som inget annat vi varit med om i modern tid och som kommer att gå till historieböckerna. Året inleddes med nyhetssändningar om ett okänt dödligt virus som spred sig i snabb takt till världens alla hörn. Sjukdomen Covid-19, som orsakas av detta virus, är något som vi idag börjar bli vaccinerade mot efter en lång tids väntan. Inom några år är vi förhoppningsvis immuna mot detta virus och kan börja återgå till ett mer normalt och socialt liv så som förr. Något som vaccinet

däremot inte kan bota är den ångest, nedstämdhet och psykiska skada som pandemin förde med sig till många samhällsgrupper. Nu drygt ett och ett halvt år efter att pandemin bröt ut, börjar vi få alarmerande rapporter i Sverige och internationellt om barn och ungas situation.

Vad vi kan konstatera är att barn och ungas utsatthet i riket har ökat markant i och med pandemin. Bris rapport för år 2020 redogör för att barn som tidigare redan befann sig i en utsatthet fick en svårare situation när pandemin bröt ut.

Myndigheternas rekommendationer om isolering, att alla i största mån ska arbeta hemifrån, en ökande arbetslöshet, ekonomiska svårigheter och en osäkerhet inför framtiden ledde till stora påfrestningar för många familjer. Våld i nära relationer ökade dramatiskt och i förlängningen ökade även det psykiska och fysiska våldet mot barn och unga i hemmet med 30%. Kontakten till BRIS från barn som uppger nedstämdhet ökade med 55% och samtal till barn och ungdomspsykiatri ökade med 44%. I Haninges skolor ökade kontakten till kuratorerna och de elever som hade svårt att följa med i undervisningen innan pandemin fick desto svårare med studierna.

Våra barn och unga är en av de grupper i samhället som har drabbats hårdast av pandemin och som i framtiden kommer att ha ännu svårare att ta sig fram, att klara av sina studier, söka sig vidare till högre studier, lyckas få ett arbete och ett ordnat liv. Våra barn och unga kommer att ha större utmaningar med att uppnå ett välmående, hälsosamt och stabilt liv pga pandemins effekter.

Vi behöver kartlägga effekterna av pandemin på barn och unga utifrån flera perspektiv. Vi behöver satsa ännu mer på förebyggande, hälsofrämjande och kunskapsfrämjande insatser inom kommunens verksamheter och skolor. Inga mer nedskärningar får ske. Det behöver i mycket större omfattning gå ut tydlig och enkel information till barn om vart de kan vända sig för stöd.

Vi behöver göra de nödvändiga satsningarna nu. Det är nu som vi kan vända detta om vi lägger resurserna där de behövs som mest. Vi behöver fler kuratorer, skolsköterskor, specialpedagoger och andra stödfunktioner i skolorna. Allt fler barn och unga kommer att behöva dessa viktiga stödfunktioner nu efter det som pandemin har orsakat.

Enligt 2a kapitlet i skollagen regleras elevhälsan enligt nedan:

25 § För eleverna i förskoleklassen, grundskolan, grundsärskolan, sameskolan, specialskolan, gymnasieskolan och grundsärskolan ska det finnas elevhälsa. Elevhälsan ska omfatta medicinska, psykologiska, psykosociala och specialpedagogiska insatser. Elevhälsan ska främst vara förebyggande och hälsofrämjande. Elevernas utveckling mot utbildningens mål ska stödjas.

För medicinska, psykologiska och psykosociala insatser ska det finnas tillgång till skolläkare, skolsköterska, psykolog och kurator. Vidare ska det finnas tillgång till personal med sådan kompetens att elevernas behov av specialpedagogiska insatser kan tillgodoses.

26 § En huvudman för kommunal vuxenutbildning får för sina elever anordna sådan elevhälsa som avses i 25 §.

Lag (2020:446).

Alla elever ska klara skolan

I Sveriges rankning av bästa skolkommun år 2020 landar Haninge kommun längst ner på listan, 287:e plats av 290. Haninge ligger sämre till än samtliga fyra grannkommuner, Huddinge (225), Botkyrka (251), Tyresö (253) och Nynäshamn (273). Haninge är längst ner på listan i hela Stockholms län på plats 26 av 26.

Enligt rapport från Lärarförbundet är Haninges svagheter en låg andel utbildade lärare där vi har en rankning på 289:e plats av 290, resurser till undervisningen har vi 287:e plats av 290, lärartäthet är vi på 274:e plats av 290 och andel barn i förskolan på 246:e plats av 290. På förväntad andel elever som i åk 9 är godkända i alla ämnen är vi på plats 172 av 290 och på förväntad andel elever med fullföljd gymnasieutbildning inom 3 år hamnar vi på plats 241 av 290.

Detta betyder att vi har mycket att göra för att Haninges skolor och förskolor ska bli bättre. Vi behöver göra rätt prioriteringar nu för att våra barn ska få en likvärdig utbildning och lika goda förutsättningar i livet som andra barn runt om i landet.

För att vända den negativa trenden i Haninges skolor behövs det stora satsningar de kommande åren. Vi behöver även ha i åtanke att pandemin har slagit hårt mot skolorna och eleverna. Med stängningar, flexibla undervisningsformer, (vissa dagar i skolan och vissa dagar hemma) och fjärr- och distansundervisning, så har det visat sig att de elever som redan hade svårigheter i undervisningen innan pandemin har fått ännu mer svårigheter att följa med i undervisningen under de nya skolformerna. I framtiden får vi en stor utmaning med det kunskapsbortfall som pandemin och de nya skolformerna har bidragit med. Alla barn har inte samma förutsättningar och många halkar efter i undervisningen. Vissa barn kan få hjälp med studierna av sina föräldrar, medan vissa barn är helt beroende av lärarnas stöd och vägledning i skolan. Även om kontakt med lärare sker genom dator, så är det inte jämförbart med den fysiska undervisningen fördelar.

Haninges kommundelar ser också socioekonomiskt sett väldigt olika ut, vi har t.ex. Jordbro och Brandbergen som av Polisen klassats som särskilt utsatta områden. Sen har vi Vendelsö och Vega som har en helt annan socioekonomisk sammansättning hos de boende där de flesta har det ekonomiskt bättre ställt. Med detta sagt, alla familjer har inte samma förutsättningar att kunna tillhandahålla sina barn datorer, WIFI-uppkoppling och andra tillhörande verktyg för att kunna följa undervisningen digitalt hemifrån. Många familjer bor även trångbott i t.ex. Jordbro och Brandbergen vilket kan påverka elevernas studiero och koncentration negativt vid studier hemifrån. En likvärdig utbildning blir desto svårare att uppnå nu när stor del av undervisningen är förlagd hemifrån och mycket av ansvaret läggs på den enskilda eleven.

Pandemins effekter kommer att följa oss många år framåt och den unga generationen är en av de samhällsgrupper som nu och i framtiden drabbas hårdast. De kommer att ha sämre förutsättningar att lyckas gå klart skolan, påbörja högre studier, etablera sig på arbetsmarknaden och ha en stabil livssituation. Det i sin tur kommer att öka risken för psykisk ohälsa och kriminella aktiviteter. Det är upp till oss vuxna att ta vårt ansvar och trygga barnens framtid. Vi behöver göra satsningarna nu för att minimera pandemins skador och vi behöver göra rätt satsningar. Vi behöver satsa på att utöka platserna till lärstudios, lovskola och sommarlovsskola. Vi behöver ha fler legitimerade lärare och satsa mer på VAL (en vidareutbildning av lärare, en

kompletterande lärarutbildning som vänder sig till personer som arbetar som förskollärare eller lärare men saknar examen). Med den stora brist på utbildade förskollärare och lärare som vi har i hela riket så behöver vi ta tillvara på den kompetens och arbetskraft som vi har i vår egen kommun genom vidareutbildning och satsning på personalen.

Likabehandling

Att skolmiljön präglas av trygghet och arbetsro är en förutsättning för att eleverna ska kunna tillägna sig kunskap och utvecklas socialt. Den kränkande behandling som alltför ofta förekommer i skolan måste motarbetas med kraft, och alla vuxna i skolan bär ett ansvar för detta. Ofta betraktas eleverna som en del av problemet – inte som en del av lösningen. Elevernas delaktighet är viktig för ett välfungerande likabehandlingsarbete. En politik som i grunden betraktar elever som potentiella hot mot ordningen i skolan hamnar fel.

Förebyggande åtgärder är generellt av betydligt större vikt för att verkligen förhindra kränkningar än vad disciplinära åtgärder är. En välfungerande elevhälsa, liksom ett nära samarbete mellan hem, skola, fritidshem och föreningsliv, är exempel på förebyggande arbete som behöver tillmätas större vikt.

Sedan metoo-revolutionen startade och berättelser började spridas i mitten av oktober 2017 har många fler upprop gjorts från olika branscher. I skolans värld startades [#tystiklassen](#), [#räckupphanden](#) och [#ickegodkänt](#). Tyvärr är skolan i dag en av de vanligaste platserna där unga tjejer utsätts för sexuella trakasserier. Tusentals tjejer och kvinnor – unga som gamla – har vittnat om sexuella trakasserier och övergrepp inom skolan. Förövarna har en sak gemensamt: De är män. Klasskompisar, lärare eller annan skolpersonal.

I organisationen Friends årliga rapport Friendsrapporten från 2017 beskrivs hur flera elever och lärare är så vana vid sexuella trakasserier att de ser det som en del av vardagen och att det är så tjejer och killar beter sig mot varandra.

För afrosvenskar och svarta över hela världen har mordet på George Floyd i USA och allt som följde därefter upprört och påmint om egna upplevelser av rasism och afrofobi.

Stiftelsen Friends senaste rapport visar att etnicitet är den vanligaste grunden för trakasserier i skolan. Trots detta samt det faktum att forskningsstudier från bl.a. Harvard University visar hur rasism och dess konsekvenser skadar barns psykiska och fysiska hälsa så saknar många skolor fortfarande konkreta verktyg för att medvetet arbeta förebyggande och hantera kränkningar, trakasserier och ojämlik behandling som har sin grund i afrofobi eller annan diskriminering p.g.a. hudfärg. Detta bidrar till att tusentals barns upplevelser av rasism i skola och förskola inte erkänns.

Under många år har det uppmärksammats att elever som utsätts för rasism eller sexuella kränkningar inte får det stöd som behövs. En del av detta är det systemfel som gör att den typen av kränkningar ska anmälas till Diskrimineringsombudsmannen (DO) som sällan utreder och inte heller har några sanktionsmöjligheter mot skolorna. En elev som blir mobbad kan få hjälp av Skolinspektionen, men är kränkningarna av sexuell eller rasistisk karaktär händer oftast ingenting eftersom DO inte vidtar några åtgärder med hänvisning till att de inblandade är minderåriga. Två av varandra oberoende utredningar har föreslagit att ansvaret för diskriminering i skolan ska flyttas från DO till Skolinspektionen men trots det har ännu ingenting hänt. Redan i samband med **#metoo** sade dåvarande utbildningsministern till Dagens Nyheter att ett lagförslag fanns färdigt att läggas fram på bordet. Snart tre år senare finns fortfarande inget lagförslag och elever fortsätter att hamna i kläm. Men även om vi får vänta ett tag till på att myndighetsansvaret hamnar på rätt plats, så kan Haninges skolor ändå göra mycket för att förebygga och hindra kränkningar av rasistisk eller sexuell karaktär.

När hot och våld sker i den svenska skolan, oavsett om det är gentemot lärare eller gentemot elever, ska självfallet åtgärder sättas in av skolledningen. Det är dessutom viktigt att våra lagstiftningar följs av rättsväsendet. Skolan ska ansvara för att även vårdnadshavarna inkluderas i värdegrundsarbetet.

Hot och våld i skolan förebyggs genom ett seriöst värdegrundsarbete; alla människors lika värde, individens frihet och integritet, jämställdhet och solidaritet mellan

människor – dessa värden lyfts fram i skollagen som grundläggande demokratiska värderingar och mänskliga rättigheter - är centrala i skolans förebyggande arbete.

Elevdemokrati

Skolans och elevernas relationer ser ut på många olika sätt. Precis som i andra samhällsgrupper, som studenter eller arbetstagare, ska därför elever ha ett antal rättigheter. För Vänsterpartiet är alla människors rätt till inflytande över sin livssituation en viktig princip. Detta gäller givetvis också skolelever. Både skollagstiftningen och arbetsmiljölagstiftningen ger också eleverna rätt till inflytande. Det är bra, men det är viktigt att lagen följs, utökas och blir verklighet.

Inflytandet ska innebära att eleverna har möjlighet att påverka de beslut som skolan fattar. Det kan handla om att i samråd med läraren bestämma över formerna för utbildningen, hur man skapar studiero i klassrummen eller planering av skolans utomhusmiljö.

Arbetsmiljöfrågor, värdegrunder och eventuella regler för samvaron på skolan ska diskuteras aktivt. Företrädare för elever ska inte bara vara delaktiga i framtagandet av sådana regler utan även i besluten om desamma. Såväl elevrepresentanter som elevskyddsombud ska ha rätt till utbildning samt kompensatoriskt stöd för den undervisning de gått miste om under sin utbildning. Skolan ska också vara skyldig att tillhandahålla de lokaler och den utrustning som behövs för att elever och elevrepresentanter ska kunna hålla de möten och andra sammankomster som krävs för att utöva det inflytande man har rätt till.

Det är väl känt att de som går i skolan när det är valår har ett högre valdeltagande än andra förstagångsväljare. Att kunna engagera sig politiskt är en central del i att vara en demokrati. Därför är det viktigt att elever har möjlighet att engagera sig politiskt i skolan och att möta representanter från olika politiska hemvister. Under de senaste åren har de politiska ungdomsförbundens möjlighet att komma ut på skolor kraftigt begränsats. I stället för att se ungdomsförbund som ett problem bör skolorna se dem som en tillgång som vitaliserar vår demokrati.

Skolan är ingen offentlig plats. Men Vänsterpartiet anser att det är nödvändigt för demokratin att politiska organisationer under ordnade former tillåts sprida information på skolor.

Rätt till frukost

Vänsterpartiet anser att alla barn i landets samtliga skolor ska få äta sig mätta varje dag och att de ska ha rätt till frukost. För oss är detta lika självklart som att de ska få ta del av en pedagogisk verksamhet av god kvalitet. Många barn och unga äter inte frukost hemma. Det kan bero på att tiden inte räcker till eller på dåliga matvanor. Det finns emellertid också barn som möts av ett tomt kylskåp på morgonen. Föräldrarna har helt enkelt inte råd att köpa mat.

Här ligger kommunens skolor i framkant, där många serverar frukost. Men inte alla och inte alltid utan kostnad. Här vill Vänsterpartiet se ett enhetligt agerande där alla kommunens skolor erbjuder frukost utan kostnad för eleven.

Våld i skolan

Skolan är till viss del en återspeglning av samhället. Sverige var en gång i tiden ett av världens mest jämlika länder. I dag ser det inte ut så. I dag ser vi allt större psykisk ohälsa. Vi ser hur patriarkala strukturer, sexism och skönhetsideal påverkar unga tjejers psykiska hälsa. Vi ser också hur segregationen breder ut sig p.g.a. de ökande klyftorna och rasismen.

När hot och våld sker i den svenska skolan, oavsett om det är gentemot lärare eller gentemot elever, ska självfallet åtgärder sättas in av skollädaingen. Det är dessutom viktigt att våra lagstiftningar följs av rättsväsendet. Men grundorsakerna till problematiken kommer inte att åtgärdas så länge vi inte har en bättre arbetsmiljö för skolans personal, så länge vi inte har mindre grupper i skolan och så länge vi inte har en elevhälsa som finns där i tillräckligt stor utsträckning för våra elever.

Sociala problem och kränkningar på en skola uppstår inte ur tomma intet – det omgivande samhället och vårdnadshavarna behöver involveras mer och på ett strukturerat sätt i arbetet för att alla elever ska ha en trygg skolgång.

Vänsterpartiet menar att grundorsakerna till att våldet i skolan har ökat måste belysas. En av dessa orsaker är en alltmer segregerad skola p.g.a. det system som har byggts upp under de senaste decennierna, där eleverna ses som kunder och inte som elever som har rätt till kunskap. Där införandet av friskolor och skolpeng har gjort att skolans kompensatoriska uppdrag fått mindre betydelse och elever med störst stödbehov samlas på skolor med låg personaltäthet och för få behöriga lärare. Tryggheten minskar när barn inte får det stöd de behöver i skolan. När barn inte blir sedda tappar de lätt framtidstron.

Skolan ska ansvara för att även vårdnadshavarna inkluderas i värdegrundsarbetet. Såväl rektor som personal bör ha en handlingsplikt, inte bara anmälningsplikt, när dessa fått kännedom om att en elev blivit utsatt för kränkande behandling, något som framhållits av DO. Det ska vara tydligt att plikten att anmäla och åtgärda problem inte bara gäller när en elev anser sig utsatt för kränkande behandling – skolan ska göra en egen bedömning av om det inträffade kan vara ett exempel på kränkande behandling eller diskriminering. Men för att kunna göra det behöver lärare och skolledare mer verktyg och resurser. Vi menar att den nuvarande lagstiftningen mot mobbning och kränkande behandling som finns i Sverige måste bli bättre. Lagstiftningen på detta område bör utvecklas ytterligare. Regeringen bör utreda hur lagstiftningen kan utvecklas när det gäller mobbning, våld och kränkande behandling i syfte att stärka tryggheten och studieron i skolan.

Vänsterpartiets prioriterade uppdrag för Grund- och förskolenämnden

Rätt till heltid i förskolan

Vänsterpartiet tycker det är självklart att man inte gör skillnad på barn. Som det ser ut idag så får alla barn inte rätt till lika många timmar i förskolan baserat på föräldrarnas sysselsättning. Barn till arbetssökande samt barn vars föräldrar är föräldralediga med syskon får endast ta del av förskolans verksamhet på 30 h i veckan till skillnad från barn till yrkesverksamma föräldrar som får ta full del av den pedagogiska verksamheten.

Förskolan är till för barnen och inte föräldrarna. Den pedagogiska verksamheten som bedrivs inom förskolan ska alla barn ha rätt att ta del av lika mycket. Både svensk och internationell forskning visar att barn som tagit del av pedagogisk verksamhet i tidig ålder klarar sig bättre i skolan vilket också resulterar i bl.a. större framgång i arbetslivet, till skillnad från barn som inte tagit del av pedagogisk verksamhet. Studier visar att barn som gått i pedagogisk verksamhet har ett tydligt försprång i livet både på kort och lång sikt. Därför tycker vi att alla barn ska ha rätt till samma förutsättningar och möjligheter, vilket börjar med lika rätt till heltid i förskola för alla barn.

Tack vare Vänsterpartiet så utökades tiden för den grupp barn som inte hade rätt till heltid från 25 h i veckan till 30 h. Den rätten har den styrande alliansen börjat nagga i kanten. Vi vill fortsätta den utvecklingen så att de barnen ska ha möjlighet att ta del av förskolans pedagogiska upp till 40 h i veckan om behov och önskemål finns.

Mindre barngrupper

Många pratar om att de vill minska barngrupper men ingen skjuter till de resurser som behövs. Följande står i Mittensamarbetets politiska plattform:

“Förskolan ska byggas ut i takt med att kommunen växer och barngruppernas storlek ska minska med en långsiktig målsättning att nå Skolverkets riktvärden.
[...]

Åtgärder: [...]

- Storleken på småbarnsgrupperna ska minska under mandatperioden”

Förvaltningen lyfter också att det inte finns någon “dynamisk volymeffekt” att beakta vilket medför att ökningen av grundbidraget i elevpengen till förskolan behöver vara högre än de senaste årens ökning om man ska kunna behålla det inrapporterade nyckeltalet 17,9 barn / avdelning.

Om man dessutom vill **minska** barngrupperna och inte bara behålla nuvarande storlek så behöver man som sagt skjuta till mer resurser.

Och det är viktigt att komma ihåg att man inte får ta del av statsbidraget för jämlik skola om kommunen gör neddragningar på redan befintlig grundbemanning.

Vänsterpartiet ger nämnden full kompensation för pris- och löneökningar. Av Vänsterpartiets 75 miljoner, som vi lägger mer än den styrande alliansen, så är 40 miljoner öronmärkta till att minska barngruppernas storlek.

NPF – säkra skolor

En skola som är NPF-säkrad är en skola som har en anpassad miljö och undervisning för att kunna möta upp elever med neuropsykiatrisk funktionsvariation (NPF). Anpassningen kan bl.a. vara en avskalad miljö i klassrum och övriga lokaler, inga tavlor på väggarna, färgkodade scheman, tydliga anvisningar i lokalerna och i klassrummen som när lektionen börjar och slutar, riktlinjer för läxor samt varierande arbetssätt under lektionen. Elevens individuella behov och förutsättningar är i fokus, allt för att eleven ska kunna tillgodogöra sig sin utbildning på bästa sätt. Eleven kan t.ex. få tugga tuggummi om det hjälper koncentrationen, få ha keps och luva, få använda hjälpmedel som boll eller annat att sysselsätta händerna med under lektionens gång.

Källbrinksskolan i Huddinge kommun är en NPF-säkrad skola. Lärare och rektor där framhåller konceptet som väldigt lyckat. En NPF-säkrad skola är inte endast gynnsamt för elever med NPF utan för alla elever.

Vi vill att Haninge kommun också satsar på att införa NPF-säkrade skolor i kommunen och möter de behov som våra elever har för att bättre kunna tillgodogöra sig sin undervisning. Vi vill att det införs minst en NPF-säkrad förskola, grundskola och gymnasium, för att kunna möta upp dessa behov hos alla åldersgrupper bland barn.

Med de låga resultat som Haninges skolor har i rankningen av Sveriges bästa skolkommun, kan NPF-säkrade skolor vara ett sätt att förbättra våra resultat på och bättre kunna möta våra elevers behov.

Inför en Barnombudsman

För att sätta barnet i första rummet bör det införas en ny tjänst: en lokal Barnombudsman. Den lokala Barnombudsmannen ska granska nämndens och utbildningsförvaltningens beslut, säkerställa att personal utbildas i barnkonsekvensanalys och barnrättsperspektiv och ska vara ombud för barn och föräldrar i enskilda fall för att säkerställa att barnens rättigheter tillgodoses.

Barn i rörelse

Forskningen är tydlig med att barn som rör sig också presterar bättre i skolan. Det är oavsett om det är lek eller idrott, det viktigaste är rörelse. Därför ska förutsättningar finnas för lek och rörelse för barn. Gårdsytan per barn på förskolan ska utökas och rörelse och lek ska planeras in i schemat och undervisningen.

Bra skolmat

Skolmaten bör lagas från grunden i skolans kök för att göra maten mer hälsosam och smakrik. Vissa skolkök borde renoveras och personalen bör utbildas i att laga maten från grunden. Om man gör det har man koll på vad den innehåller, vilket man ofta inte har med de hel- och halvfabrikat som i stor utsträckning serveras i skolor och förskolor idag.

Eftersom animaliska livsmedel har högre utsläpp av växthusgaser vill se en plan för att minska animaliekonsumtionen inom kommunen. Vi vill därför införa vegonorm. Det är fortsatt viktigt att kökspersonalen utbildas i vegansk och klimatsmart matlagning. Vi vill också att målet ska vara att så mycket som möjligt av maten ska vara ekologisk. Då ekologisk mat ofta är något dyrare och växtbaserad mat ofta är billigare så blir det ett nollsummespel att öka andelen ekologisk mat och andelen växtbaserad mat. Vikingaskolan är ett exempel på en skola som redan gör ett väldigt bra arbete.

All djurhållning och konsumtion av animalier ska därför utgå från att djur är kännande varelser och de ska ges ett gott liv och möjlighet till ett naturligt beteende. Animalier som bidragit till ett särskilt stort lidande för djuren ska fasa ut.

Behåll Nattugglan - den enda kommunala barnomsorgsverksamheten på obekväm arbetstid

November 2020 togs beslut på Grund och förskolenämnden i Haninge kommun om att 2021-12-31 avveckla förskolan Nattugglan - den enda kommunala barnomsorgen på obekväm arbetstid. Vänsterpartiet la som enda parti ett eget förslag om att Nattugglan ska fortsätta vara verksam, men förslaget röstades ner av samtliga andra partier.

Vi anser att det är viktigt och nödvändigt att det finns kommunal barnomsorg på både dagtid och obekväm arbetstid tillgängligt för medborgarna. En nedläggning av Nattugglan, som är den enda kommunala barnomsorgsverksamheten med obekväm arbetstid, menar vi är ett beslut av ledningen som missgynnar medborgarna.

Vårdnadshavare som har sina barn på förskolan Nattugglan uttrycker stark kritik kring beslutet i ett öppet brev till nämnden. Många av de vårdnadshavare som använder sig av verksamheten är ensamstående föräldrar som kämpar med att få ihop sin vardag och ekonomi med nattskift och kvällsarbete. För dessa familjer betyder Nattugglans verksamhet oerhört mycket. Att stänga ner Nattugglan skulle leda till att många får svårare att tacka ja till arbetspass på kvällar och därmed en svårare ekonomisk situation. Nattugglan är dessutom centralt belägen i Handen med knutpunkt för bussar och tåg, vilket underlättar för många familjer med lämning och hämtning. Att hänvisa till privata alternativ på andra kommunaldelar längre bort krånglar till det för många vårdnadshavare, framförallt för de som saknar tillgång till bil.

Med endast privata alternativ till barnomsorg på obekväm tid så finns risken att barn och föräldrar hamnar utan barnomsorg när privat verksamhet läggs ner eller av annan anledning inte klarar av att utföra uppdraget. Risken med privata alternativ som har vinstintressen är att personalens och barnens bästa åsidosätts i syfte att spara in på varenda krona i egen ficka. Med kommunala alternativ kan vi säkerställa en god kvalitet, ha god insyn i verksamheterna och se till att det råder en god arbetsmiljö för alla involverade i verksamheten. Kommunal verksamhet är ett tryggt alternativ för vårdnadshavare, personal och barn.

I vår budget kommer vi se till att det tidigare beslutet om avveckling av förskolan Nattugglan som togs på Grund- och förskolenämndens möte 2020-09-23 upphävs. Nattugglan kommer att få fortsätta sin verksamhet och ge våra medborgare den goda och nödvändiga service de behöver.

Uppdrag till nämnden:

- Införa heltid för alla barn i förskolan
- Starta en F-9 skola i Jordbro
- Mer personal till förskolorna och mindre barngrupper
- Skola i egen regi, Inga fler vinstdrivande förskolor och skolor
- Fler legitimerade lärare och satsningar på att obehörig personal kan vidareutbildas och bli behöriga
- Satsa mer på förebyggande och hälsofrämjande insatser inom elevhälsan
- Införa tjänsten en lokal Barnombudsman
- Utbilda personal inom NPF och påbörja arbetet med att NPF-certifiera en skola
- Främja lek och rörelse för barnen
- Inför vegonorm i skolbispisningen och fortsatt utbildning av personal i vegansk och klimatsmart matlagning
- Sammanhållen policy kring kostnadsfri frukost på kommunens skolor
- Grund- och förskolenämnden uppdras att arbeta med attitydförändringar för att främja jämställdhet, exempelvis genom workshops om maskulinitetsnormer och hbtq-frågor samt att utbilda personal i genuspedagogik
- Grund- och förskolenämnden uppdras att arbeta med våldsförebyggande arbete, exempelvis Mentors for violence prevention

10.9 Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden

Utöver vad som stadgas i kommunallag, speciallagstiftning och reglemente gäller följande för gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden. I Haninge kommun är följande skolformer organiserade under gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden: Gymnasieskola, kommunal vuxenutbildning inklusive svenskundervisning för invandrare, yrkeshögskoleutbildning, särskild utbildning för vuxna och gymnasiesärskola. Vidare har nämnden huvudansvaret för kommunens aktivitetsansvar.

Driftbudget

Vänsterpartiets ekonomisk ram 2022: 520 000 tkr

Förändring från 2021: 36 000 tkr

Skillnad mot den styrande alliansen 2022: 4 000 tkr

Budgetramen ska täcka pris- och löneökningar samt nedanstående verksamhetsutveckling.

Gymnasiet

Gymnasieskolan – en gång vägen för ett litet urval elever – borde idag vara en angelägenhet för alla som slutfört grundskolan. Nästan alla (98 %) ungdomar går vidare till gymnasieskolan, men endast hälften når samtliga mål och slutför sin utbildning med godkänt på alla kurser. Gymnasieskolans uppdrag måste vara att se till att samtliga elever faktiskt når de mål som finns. Eftersom de kunskaper som gymnasieskolan ska förmedla måste betraktas som en rättighet för varje elev ska skolan inte kunna frånhända sig sitt ansvar genom att hänvisa till att det är en frivillig skolform. Liksom avgiftsfriheten gäller grundskolan ska den även gälla gymnasieskolan. På nationell nivå anser Vänsterpartiet att studiebidraget ska ha samma omfattning som barnbidraget och betalas ut under sommaren.

För individen såväl som för samhället är gymnasieutbildning en förutsättning för god yrkeskompetens och ett aktivt deltagande i samhällslivet. Gymnasieskolans uppgift är således dubbel. Den ska bana väg för individen till yrke och personligt självförtroende och därmed stärka det samhälleliga livets materiella och sociala bas. Lika viktigt är, att den fortlöpande vidgar individernas kompetens och ställning som samhällsmedborgare. Dit hör kunskap om och lyhördhet för den samhälleliga gemenskapens och det demokratiska folkstyrets angelägenheter och behov, liksom förståelse och engagemang för det kulturella livet och dess utveckling.

Gymnasial utbildning måste därför ses som en rättighet för alla som gått ut grundskolan. Alla program i gymnasieskolan ska kunna ge behörighet till högskolestudier. Programmen ska kunna ge tillräckligt av språklig och övrig kompetens för högskolestudier. För dem som inte nått formell kompetens för inträde i gymnasium respektive högskola ska möjligheter till komplettering kunna ge sådan kompetens.

Den ålderdomliga föreställning som motiverat skillnader mellan ”teoretiska” och ”praktiska” yrken, gäller inte i dagens och framtidens samhälle. Att på de yrkesinriktade programmen ha en lägre ambition beträffande undervisning i svenska språket eller orienterings- och bildningsämnen är ansvarslöst. God språkförmåga och språkförståelse är idag lika viktigt på alla arbetsplatser. Därtill kräver demokratin och den medborgerliga delaktigheten samma nivå och omfattning för alla i fråga om samhällskunskap och omvärldsorientering.

På samma sätt förhåller det sig, när det gäller kultur och estetik. Den treåriga gymnasieskolan har inte bara stärkt de teoretiska kunskaperna utan också inneburit att den yrkesinriktade delen av utbildningen har kunnat utökas och förbättras. De yrkesförberedande programmen ska ge kunskap nog att utöva ett yrke utan att läsa in eleverna i en speciell nisch på arbetsmarknaden.

Därför ska yrkesutbildningarna också ge en generell grund varifrån kunskaper och förmågor kan vidareutvecklas. I vissa fall kan det vara motiverat med en snävare specialisering beroende på lokala eller yrkesspecifika behov, men i normalfallet är det

arbetsgivarens ansvar att färdigutbilda för de speciella arbetsuppgifter som finns på varje arbetsplats. Arbetslivet har också ett ansvar att samarbeta med skolan och göra praktik och lärlingsutbildning till en möjlighet. Samverkan mellan skola och arbetsliv är också ett sätt att skapa flexibla och moderna yrkesutbildningar. Rätten till praktikplatser måste utökas och garanteras.

Det finns ett behov av fördjupning av studierna som ökar förmågan till självständigt tänkande och omdöme. Det kan också förbättra elevernas möjligheter till medinflytande i läroprocessen. Vänsterpartiet eftersträvar mer av integrering och sammanhang i utbildningen, särskilt då det gäller ämnen som historia, samhällskunskap och religion. Som en konsekvens bör då antalet ingångar till gymnasieskolan bli färre, men bredare. Val av inriktning och specialisering kan då göras successivt under utbildningens gång i takt med att insikten ökar om de olika alternativens för- och nackdelar.

Med färre och bredare ingångar kan man också motverka den negativa könsfördelningen på gymnasieskolans nationella program som idag är mycket ojämn, särskilt på de yrkesinriktade programmen. På bygg-, el-, energi- och fordonsprogrammen är mindre än en tiondel av avgångseleverna kvinnor. På hantverks-, omvårdnads- barn och fritidsprogrammen är närmare tre fjärdedelar kvinnor.

Dagens borgerliga utbildnings- och kunskapsideologi vilar på en ekonomistisk grund och ett krasst arbetsgivarintresse. Mot detta måste ställas en syn på utbildning, förankrad dels i alla elevers behov av allsidig personlig utveckling, dels i ett fördjupat kunskapsbegrepp, som stärker deras förmåga till förståelse av orsakskomplex, logik och sammanhang.

Minska avhoppet från gymnasiet

Mellan 2018-2019 sjönk andelen som klarade av en gymnasieexamen i Haninge på fyra år från 59,2% till 57,2%. Siffrorna för 2020 har vi inte, men det kan klart konstateras att det är en för låg nivå och en oroande trend.

Återinför teoretiska gymnasiekurserna på Centrumvux

Tidigare kunde man på Centrumvux läsa teoretiska gymnasiekurser som man inte klarat av och då få sig en gymnasiebehörighet. Idag har denna möjlighet tagits bort för att man menat på att de pengarna ska sparas in och satsas på yrkesutbildningar istället. Vi menar att det är jätteviktigt med en fullständig gymnasieutbildning och att det ska vara enkelt för kommunmedborgare som saknar en fullständig gymnasieskolgång att kunna läsa upp sina betyg i Centrumvux och inte behöva söka sig vidare till skolor i andra kommuner. Det är en viktig service som kommunen tidigare har tillhandahållit i Haninge och som vi önskar se igen i kommunen.

Kurslitteratur på Komvux

De omfattande undersökningar som CSN genomför visar tydligt att äldre studerande upplever att det är svårare att få ekonomin att gå ihop.

Komvux är en viktig andra chans för väldigt många människor och vi anser inte att tjockleken på ens plånbok ska avgöra om man har råd med kurslitteratur eller inte. Därför vill Vänsterpartiet att kurslitteraturen är avgiftsfri här precis som i resten av skolväsendet. För att göra vuxenutbildningen till ett verkligt alternativ för fler föreslår Vänsterpartiet att vuxenutbildningen ska kunna tillhandahålla kurslitteratur till alla studerande, precis som man gör inom grundskolan, gymnasieskolan och SFH. Som första steg 2021 skall kurslitteraturen vara subventionerad.

SFH utbildning

I en utredning från 2009 konstaterades det att samtliga byggnader tillhörande fastigheten för Gamla Fredriks yrkesskola har ett stort renoveringsbehov och att det är mer lönsamt att riva byggnaderna. Det har byggts ett nytt yrkesgymnasium i Handen (Fredrika Bremer, södra byggnaden).

Byggnaderna för Gamla Fredriks yrkesskola används nu till stor del av Centrumvux verksamhet. Utbildningen Svenska för hantverkare (SFH) som är en del av Centrumvux drivs på Gamla Fredriks för tillfället. Men nu under våren 2021 ska SFH fasas ut som en konsekvens av budgeten och pga att det saknas lämpliga lokaler.

I den politiska plattformen slår kommunledningen fast:

“Kommunens vuxenutbildning ska stärkas med inriktning mot bristyrkesutbildningar och SFI.”

Utbildningens uppdrag är att erbjuda nyanlända med akademisk examen eller väl dokumenterad erfarenhet av ett yrke utbildning i svenska som andraspråk. Språkutbildningen ska anpassas till yrket. Att stänga möjligheten för den här målgruppen att vidareutbilda sig är att stänga möjligheten till arbete och snabbare integrering i samhället. Med pandemin och den stigande arbetslösheten som vi idag har behöver vi dessa yrkesutbildningar mer än någonsin. När vi börjar öppna upp våra landsgränser igen efter pandemin så kommer dessa utbildningar vara ett bra sätt att motta våra nyanlända på. Vi vill ha kvar SFH i Haninge kommun och ge våra nyanlända kommuninvånare goda möjligheter till en bra integrering från start här i Sverige.

Att fasa ut SFH är ett steg i helt fel riktning. Det bör göras insatser för att få fler sökande eller anpassa verksamheten för det minskade söktrycket. Budgetramen bör utökas så att SFH och liknande utbildningar kan fortsätta. Medarbetarna och facket bör få en chans att komma med förslag på anpassningar och förbättringar innan man sägs upp pga arbetsbrist. Eftersom lokalerna används idag av verksamheten så vill vi att man skyndsamt undersöker möjligheten att behålla verksamheten SFH först och till vilka lokaler verksamheten kan flyttas. Innan dess bör lokalerna inte rivas.

Satsa mer på stödfunktioner och elevhälsan

År 2020 är ett år som inget annat vi varit med om i modern tid och som kommer att gå till historieböckerna. Året inleddes med nyhetssändningar om ett okänt dödligt virus som spred sig i snabb takt till världens alla hörn. Sjukdomen Covid-19, som orsakas av detta virus, är något som vi idag börjar bli vaccinerade mot efter en lång tids väntan. Inom några år är vi förhoppningsvis immuna mot detta virus och kan börja återgå till ett mer normalt och socialt liv så som förr. Något som vaccinet däremot inte kan bota är den ångest, nedstämdhet och psykiska skada som pandemin förde med sig till många samhällsgrupper. Nu drygt ett och ett halvt år efter att pandemin bröt ut, börjar vi få alarmerande rapporter i Sverige och internationellt om barn och ungas situation.

Vad vi kan konstatera är att barn och ungas utsatthet i riket har ökat markant i och med pandemin. Bris rapport för år 2020 redogör för att barn som tidigare redan befann sig i en utsatthet fick en svårare situation när pandemin bröt ut.

Myndigheternas rekommendationer om isolering, att alla i största mån ska arbeta hemifrån, en ökande arbetslöshet, ekonomiska svårigheter och en osäkerhet inför framtiden ledde till stora påfrestningar för många familjer. Våld i nära relationer ökade dramatiskt och i förlängningen ökade även det psykiska och fysiska våldet mot barn och unga i hemmet med 30%. Kontakten till BRIS från barn som uppger nedstämdhet ökade med 55% och samtal till barn och ungdomspsykiatri ökade med 44%. I Haninges skolor ökade kontakten till kuratorerna och de elever som hade svårt att följa med i undervisningen innan pandemin fick desto svårare med studierna.

Våra barn och unga är en av de grupper i samhället som har drabbats hårdast av pandemin och som i framtiden kommer att ha ännu svårare att ta sig fram, att klara av sina studier, söka sig vidare till högre studier, lyckas få ett arbete och ett ordnat liv. Våra barn och unga kommer att ha större utmaningar med att uppnå ett välmående, hälsosamt och stabilt liv pga pandemins effekter.

Vi behöver kartlägga effekterna av pandemin på barn och unga utifrån flera perspektiv. Vi behöver satsa ännu mer på förebyggande, hälsofrämjande och kunskapsfrämjande insatser inom kommunens verksamheter och skolor. Inga mer nedskärningar får ske. Det behöver i mycket större omfattning gå ut tydlig och enkel information till barn om vart de kan vända sig för stöd.

Vi behöver göra de nödvändiga satsningarna nu. Det är nu som vi kan vända detta om vi lägger resurserna där de behövs som mest. Vi behöver fler kuratorer, skolsköterskor, specialpedagoger och andra stödfunktioner i skolorna. Allt fler barn och unga kommer att behöva dessa viktiga stödfunktioner nu efter det som pandemin har orsakat.

Enligt 2a kapitlet i skollagen regleras elevhälsan enligt nedan:

25 § För eleverna i förskoleklassen, grundskolan, grundsärskolan, sameskolan, specialskolan, gymnasieskolan och gymnasiesärskolan ska det finnas elevhälsa. Elevhälsan ska omfatta medicinska, psykologiska, psykosociala och

specialpedagogiska insatser. Elevhälsan ska främst vara förebyggande och hälsofrämjande. Elevernas utveckling mot utbildningens mål ska stödjas.

För medicinska, psykologiska och psykosociala insatser ska det finnas tillgång till skolläkare, skolsköterska, psykolog och kurator. Vidare ska det finnas tillgång till personal med sådan kompetens att elevernas behov av specialpedagogiska insatser kan tillgodoses.

26 § En huvudman för kommunal vuxenutbildning får för sina elever anordna sådan elevhälsa som avses i 25 §.

Lag (2020:446).

I Centrumvux har vi ett studerandeteam som har till uppgift att vid behov ge stöttning till lärarna om vilka stödåtgärder som är lämpliga. Studerandeteamets insatser vänder sig till elever som behöver anpassning eller stöd i studierna. De flesta elever som lärarna söker stöd om från studerandeteamet har oftast behov av stöd pga en funktionsvariation som försvårar studierna. Exempel på anpassning kan t.ex. vara struktur och stöd i studiesituationen, anpassade examinationsformer och hjälpmedel enligt överenskommelse med läraren.

Men övriga förebyggande och hälsofrämjande stödåtgärder som t.ex. kurator, psykolog, skolläkare och skolsköterska saknas. Eleverna hänvisas istället att ta kontakt med vårdcentralerna. Man kan fråga sig hur många av dessa som hänvisas vidare, som verkligen tar kontakt med vården. För att en person som mår dåligt slutligen ska söka hjälp kan det ha tagit lång tid, mycket betänkande och energi. Vi kan inte riskera att skicka dessa personer vidare i systemen, vi kan inte riskera att dessa personer missar att ta del av nödvändig och ibland livsviktigt stöd. Vi behöver ha dessa avgörande stödfunktioner på plats, fånga upp de som mår dåligt och som har behov av stöd. Hjälpen ska vara nära till hands, tillgänglig och enkel att hitta. Genom att inte satsa mer på stödfunktioner och elevhälsan kommer det leda till ett större stödbehov i framtiden för de grupper som det berör och en större kostnad för samhället. Det är här och nu som gäller!

Uppdrag till nämnden:

- Införa de teoretiska gymnasiekurserna som togs bort i Centrumvux igen
- Införa tjänsten en lokal Barnombudsman (läs mer under grund- och förskolenämnden)
- Fortsätta driva bristyrkesutbildningar kombinerat med SFI
- Utbilda personal inom NPF (läs mer under grund- och förskolenämnden)
- Tillsammans med grund- och förskolenämnden tillse att elever med problematisk skolnärvaro från grundskolan får fortsatt stöd i övergången till gymnasieskolan samt i sina fortsatta studier
- Öka andelen som tar sin gymnasieexamen inom fyra år
- Utöka platserna till lärstudios, lovskola och sommarlovsskola
- Tillhandahålla subventionerade läromedel på Komvux
- Satsa mer på förebyggande och hälsofrämjande insatser inom elevhälsan

11. Investeringsbudget för 2022 och plan för 2023-2025

Investeringar totalt/nämnd	2022	2023	2024	2025
Kommunstyrelsen	146 000	66 000	66 000	66 000
Grund- och förskolenämnden	686 000	274 000	167 000	297 800
Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden	3 000	3 000	3 000	3 000
Idrotts- och fritidsnämnden	37 300	186 800	3 800	0
Kultur- och demokratinämnden	425 300	6 300	105 500	100 000
Socialnämnden	73 000	7 000	7 000	7 000
Äldrenämnden	7 000	7 000	7 000	7 00
Stadsbyggnadsnämnden	98 300	109 600	80 100	71 100
Stadsbyggnadsnämnden VA	309 500	377 500	312 000	327 000
Tornberget	228 000	255 000	175 000	319 000
Totalt	2 006 400	1 285 200	919 400	1 197 900

* Utöver den styrande alliansens investeringsbudget så har Vänsterpartiet inkluderat en social investeringsfond, en F-9 skola i Jordbro, ett Kultur- och föreningshus i Jordbro och medel för lokalförändringar i syfte att skapa ett allaktivitetshus i Brandbergen. Det innebär ytterligare investeringar om 80 000 tkr till kommunstyrelsen, samt 450 000 tkr till grund- och förskolenämnden och 300 000 tkr resp 40 000 tkr till kultur- och demokratinämnden.

12. Ekonomisk plan 2022-2024

12.1 Resultatprognos

	Bokslut 2020	Budget 2021	Budget 2022	Budget 2023	Budget 2024	Budget 2025
Verksamhetens intäkter	1 412	1 310	1 420	1 440	1 460	1 480
Verksamhetens kostnader	-6 202	-6 368	-6 933	-7 152	-7 398	-7 732
Finansförvaltning						
Avskrivningar	-131	-130	-160	-175	-190	-205
Verksamhetens nettokostnader	-4 920	-5 188	-5 673	-5 887	-6 128	-6 457
Skatteintäkter	3 906	4 061	4 317	4 460	4 597	4 766
Generella statsbidrag och utjämning	1 241	1 242	1 376	1 448	1 554	1 716
Verksamhetens resultat	226	115	20	21	23	25
Finansiella intäkter	23	18	18	18	18	18
Finansiella kostnader	-14	-4	-4	-4	-4	-4
Resultat före extraordinära poster	235	129	34	35	37	39
Extraordinära kostnader/intäkter						
Årets resultat	235	129	34	35	37	39

12.2 Balansprognos

	Bokslut 2020	Budget 2021	Budget 2022	Budget 2023	Budget 2024	Budget 2025
TILLGÅNGAR						
Anläggningstillgångar	3 235	3 479	3 767	4 155	4 432	4 693
Förråd och lager	3	-	-	-	-	-
Likvida medel	1 105	1 107	974	831	685	530
Kortfristiga fordringar	686	620	600	600	560	560
S:a omsättningstillgångar	1 794	1 727	1 574	1 431	1 245	1 090
S:A TILLGÅNGAR	5 029	5 206	5 340	5 586	5 677	5 783
SKULDER OCH EGET KAPITAL						
EGET KAPITAL	2 233	2 362	2 396	2 432	2 468	2 507
Avsättningar	622	692	775	832	879	953
Kortfristiga skulder	1 514	1 432	1 479	1 388	1 565	1 718
Långfristiga skulder	660	720	690	935	765	605
S:A SKULDER	2 174	2 152	2 169	2 323	2 330	2 323
S:A SKULDER OCH EGET KAPITAL	5 029	5 206	5 340	5 586	5 677	5 783

12.3 Finansieringsanalys

	Bokslut 2020	Budget 2021	Budget 2022	Budget 2023	Budget 2024	Budget 2025
Den löpande verksamheten						
Årets resultat	235	129	34	35	37	39
Avskrivningar	131	130	160	175	190	205
Förändring pensionsskuld	85	70	83	57	47	74
Övriga ej likviditetpåverkande kostnader	-436	0	0	0	0	0
Ökning/minskning kortfristiga fodringar	335	0	0	0	0	0
Ökning/minskning kortfristiga skulder	203	0	0	0	0	0
Kassaflöde löpande verksamhet	554	329	277	267	274	318
Investeringsverksamheten						
Investeringar i immateriella och materiella anläggningstillgångar	-294	-374	-448	-563	-467	-467
Exploateringsverksamhet	0	-93	-13	-172	137	74
Avyttring av finansiella tillgångar	-4	0	0	0	0	0
Förvärv av finansiella tillgångar	0	0	0	0	0	0
Kassaflöde investeringsverksamhet	-297	-467	-460	-735	-330	-393
Finansieringsverksamhet						

Ökning/minskning skuld	0	60	-30	245	-170	-160
Ökning/minskning långfristig fodran	4	0	0	0	0	0
Övriga tillförda medel VA-verksamhet	0	80	80	80	80	80
Kassaflöde finansieringsverksamhet	4	140	50	325	-90	-80
Årets kassaflöde	260	2	-133	-142	-146	-155